

GORENJEV

Političen in gospodarski list.

Stane za Kranj z dostavljanjem na dom 4 K, po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za druge države stane 5-60 K. Posamezna številka po 10 vin. — Na naročbe brez istodobne vpošiljave naročnine se ne ozira. — Uredništvo in upravnništvo je na pristavi gosp. K. Floriana v »Zvezdi«.

Izhaja vsako soboto

zvečer

Inserati se računajo za celo stran 50 K, za pol strani 30 K, za četrt strani 20 K. Inserati se plačujejo naprej. Za manjša oznanila se plačuje za petletno 10 vin., če se tiska enkrat, za večkrat anaten popust. — Upravištvu naj se blagovoljno pošiljati naročnina, reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvu pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Vesna.

Če poseka gospodar drevo v gozdu, šteje na štoru lesne kroge in sklepa iz teh krogov, koliko let je bilo staro posekano drevo.

Drevo ima hitro in kratko življenje. Z vse drugačimi številkami računa geolog, ki stoji ob strminah nebotičnih Alp in občuduje posledice gorotvornih sil. Vendar povsod vlada mogočen zakon, komaj viden, od malokaterega spoznan, zakon večnega razvoja. Sličen zakon opazujemo tudi v duševnem razvoju. Vendar je tu razlika. Razvojni zakon v anorganskem in organskem svetu nima presledka. Razen elementarnih katastrof, ki zadržujejo ali uničijo posamezne dele naravnega razvoja, gre to stremljenje neprenehoma navzgor. Ni pa tako v duševnem življenju. Duševno življenje in njegov razvoj imata svoje reakcijske dobe, svojo katabazo. Razvojni črta ne gre vedno navzgor, včasih po ravnem in včasih celo navzdol. In v takem trenutku živimo ravno sedaj. In ne samo pri nas na slovenski zemlji.

Za narodovo ekzistenco se take faze obteževale polkusi. Če ima narod dovolj notranje moralne sile, premaga naval in doživi zopet lepše dneve, če pa nima dovolj resistenčne sile — pogine. Seveda so taki pokušaji bolj nevarni za male, nego za velike narode. Kdor ima veliko, lahko nekaj izgubi, ne da bi prislo njegovo življenje v nevarnost. Kdor ima pa malo krvi, hitro opeša.

Stranka, ki nastopa sedaj gospodstvo na slovenskih tleh, je vpeljala — hanski sistem. Ta sistem obstoji v tem, da je stranka — vse, načela nič. To se pravi: vse je kupčija. Kupčija so zakramenti, kupčija maša, kupčija rodbinska in spolna čast, kupčija prijateljstvo, kupčija justica, kupčija finančna in politična uprava, kupčija večno izveščanje, kupčija odveza ob smrti uri in kupčija pošten pogreb. Če se ima zasesti važno mesto, se ni ozirati na gmotne in kulturne interese narodove,

temveč na vprašanje, kaj hasne stranki. V takem položaju se protežira Nemce nasproti Slovincu, se denuncira Slovence na korist Nemca. Veliki okvir pa, v katerem se giblje to umazano mešetarjenje, to gnjusno sleparjenje našega kmeta in obrtnika in delavca, se imenuje: krščansko-socialno svetovno naziranje.

Enako strujo, četudi ne v tej pretirani umazanosti in podlosti opazujemo tudi na Nemškem, posebno na Bavarskem in ob Renu. Vendar ta bacil ni tako nevaren pri narodu, ki šteje 60 milijonov in ima svetovno kulturo, nego pri narodu, ki šteje poldrugi milijon.

Zaradi tega postaja usoda Slovenstva vedno opasnejša. In v tem opasnem trenutku sestali so se gorenjski napredni visokošolci zadnje nedelje v Kranju in si osnovali ferijalno akademično društvo »Vesna«.

To društvo ni politično, ima pred očmi strogo kulturno delo našega dijastva med počitnicami. Za nas je ta ustanovitev ravno v sedanjih žalostnih dneh vesel pojav. Med ustanovitelji tega društva videli smo resne, jako inteligentne mlade može, ki so si opasnosti slovenskega položaja popolnoma svesti. Mi ne dvomimo, da imajo ti dijaki pogum in resno voljo, zastaviti vse svoje moči, da se med ljudstvom se resi, kar se rešiti da. Zaradi tega bi danes v prvi vrsti opozorili na to mlado društvo širo slovensko javnost. Naj bi se tu ne ponavljal naš stari greh. Nekaj navdušenih govornov ob ustanovitvi, odbor, in potem zopet vse zaspi. Uvažuje pa naj se tudi težavna pozicija društvenega odbora. Tisti, katerim je kupčija vse, so društvu napovedali neizprosno boj, se preden se je porodilo. Ta boj se nadaljuje na vsej liniji, z vsemi sredstvi brezobzirne in brezdomovinske stranke.

Zaradi tega je dolžnost slovenske javnosti, društvu priskočiti ne le z moralno, temveč tudi z dejansko podporo. Društvo je samoniklo, izraslo iz gorenjske duše. Naj se obistinijo nade, ki jih

gojimo ob njegovem rojstvu. Naj bo v dejanju to kar pomeni njegovo ime: pomlad, življenje.

Kako obvarujemo našo deco jetike?

Spisal dr. Demeter vitez Bleiweis-Trsteniški. Ponatis iz »Domačega ognjišča«. Izdalo »Deželno pomožno društvo za bolne na pljučih na Kranjskem«.

Konec.

Otroci se mnogo okužujejo tudi po tleh. V tlaku naših stanovanj se nabira polno prahu in smeti, v katerih je dosti nevarnih bacilov. Če otrok lazi po tleh in grabi z rokami prah, ga vdihava in z njim bacile, je okuženje tu. — Nadaljni vir jetike so neprimerna stanovanja, zlasti prenapolnjene temne in zadule sobe. Večkrat stane v mali sobi pet, sedem in več oseb, mnogokrat se v takih sobah še kuha, pere ali opravlja druga dela. Vsaka oseba bi morala imeti svoje lastno ležišče.

Otroci, ki imajo nagnjenje do jetike, se morajo pravilno odgajati. Že matere v nosečnosti naj žive, kolikor možno primerno zdravju. Če je mati sama razpoložena jetiki, naj ne doji sama otroka, temveč ga izroči dojilji ali ga hrani umetno, to je pa hranitev s kravjim mlekom. Da se obvarujemo vsakega morebitnega okuženja, je treba dobro prekuhati tako mleko. Mleko naj vre šest minut v valom, da se bacili tuberkuloze zanesljivo uničijo. — Otroške spalnice je treba pridno zračiti, oblačilo je večkrat premenjati in otroke navaditi pravičnega globokega dihavanja. — Kdor je nagnjen k jetiki, naj neprestano utrjuje svoje telo. Priporočljivo je drsanje, plavanje in veslanje. Velike važnosti je nadalje hranitev. Namesto kave, naj uživajo otroci mleko. Nikakor pa ni dajati ali še celo siliti in ponujati otrokom najhujšega strupa — alkohola. — Uživanje kolikor možno veliko svežega zraka, mnogo pri-

PODLISTEK.

† Janez Jesenko.
1838—1908.

Pretečeno nedeljo so zagrebli zopet enega izmed onih mož, ki jih slovenski narod tako zelo pogreša. Zopet je en delavec dobil večno plačilo za svoje delovanje, blago srce rajnega profesorja Janeza Jesenka se je za vedno umirilo v črni jami in njegov duh se je združil z vsemirom. Slovenski narod pa ima zopet enega delavca na znanstvenem polju manj.

Tesno nam je bilo, ko smo stali ob grobu in so votlo bobnele na krsto padajoče prstene grude. V spomin so mi prišla pretečena leta. . . Nikdar nisem mislil, da bo ravno ta dan tako žalosten zame, katerega smo prejšnja leta praznovali v velikem veselju. Bilo je ravno žegnanje pri nas in prejšnji čas je zbral pokojnik vsako leto sorodstvo pri svoji sestri Ivani Inglič, »pri Jakovcu« v Srednji vasi. In tam smo se veselili in neprisljano kramljali cel dan do pozne noči. Bilo je skoro ganljivo videti rajnega Jesenka, kako se je skrbno pogovarjal sedaj z enim in potem zopet z drugim sorodnikom in in praševal,

kakšne so letos njegove razmere. Ako je bil kak sorodnik v denarni zadregi, mu je z največjim veseljem pomagal. Pa tudi za nas mlajše je imel vedno pripravljeno kako sladko malenkost, bodisi v obliki rožičev, dateljev ali pa tržaških fig. Pokojnik je silno skrbel za svoje sorodstvo, zanimal se je za vsakega, posebno za dijake iz sorodstva in še par tednov pred svojo smrtjo mi je pisal, naj mu redno poročam vsak teden vse novice od raznih sorodnikov.

Vsake velike počitnice — razen zadnjih 5 let v svojem življenju — je prihajal domov v poljansko dolino. Domačo dolino je ljubil tako zelo, da je pred nekaj desetletji odklonil boljše službo samo zato, ker bi mu ne bilo mogoče hoditi v počitnicah v Poljane. Tu se je pogovarjal s kmeti čisto po domače, v pojoči naši poljanski govoric. Zanimal se je za vsako malenkost. Bil je splošno priljubljen, ker je bil z vsakim prijazen in je posebno ljubil kmete in kmečki stan. Večkrat je celo sam opravljal manjša kmetiška dela, kadar je bil doma na počitnicah. Kdor je bil v zadregi, je lahko dobil od njega, če drugega ne, vsaj dober svet. Tujina ni izpremenila mnogo njegovega kremenitega poljanskega značaja. Ostal je vedno zlata poljanska duša, na

zunaj nekoliko osoren in trdih besedi, kot je naš poljanski kmet, a na znotraj dovteten za vse dobro in lepo, skrben do skrajnosti za vsako malenkost. . .

Pred menoj leži 33 njegovih pisem. Na zunanaj so osorna in bero se nekako tako, kot se bero računski pisma. Vse samo fakta, računanja z dejstvi, opomini, nasveti i. t. d. Osorna so videti pisma na prvi pogled. A če se vzame vsa pisma skupaj in se razmišlja o njih, leži nad vsemi skupaj neka miloba in ljubezen, kot omili rdečkasta večerna zarja kamenite naše gorenjske planine, da so videti kakor da so obsejane od ljubezni. . . Da, pokojnikova skrbnost je šla celo tako daleč, da mi je sam kupoval do lankega leta v Trstu žepnih robcev in nogavic in mi jih je pošiljal na moj dom. Poleg tega je prejšnja leta večkrat razveselil moje gimnazijske oči s kakimi posebno lepimi radirkami, peresi, držali in svinčniki, ki so bili skrbno zloženi v kako lepo škatljico. . . Nekaj trdega in odločnega je bilo v njegovem značaju. In ta odločnost, ki ga je spremljala celo življenje, je segala tako daleč, da je sam natančno določil, kje mora ležati na parob, kako se mora pokopati i. t. d.

Bil je iskren rodoljub. Ko je moj oče študiral v Celovcu in je stanoval pri nekem alcer

pomore zdravju k jetiki nagnjenega človeka. Tak naj se giblje veliko v prosti naravi in naj si temu primerno izbere tudi tak poklic. — Zanimiva je v začetku navedenem spisu statistika na jetiki umrlih ljudi. V prvem starostnem letu je umrljivost za jetiko izredno velika, večja kot v vsej otroški in mladeniški dobi do 20. leta. Zakaj? Ker je v prvem starostnem letu dotika med otrokom in materjo najožja, ker grozi tu predvsem okužba od strani matere, pa tudi od strani pestunja in strežnic. Že v drugem letu, ko začne otrok tekati, ta dotika ni več tako tesna in res opazimo, da je umrljivost manjša in za oba spola precej enaka. Še manjša je umrljivost v tretjem letu. Tu pa že opazimo razloček pri spolih: deklice se pri svojih igrar in navadah bolj drže matere in pestunje, kakor dečki, zaradi tega prekaša njih umrljivost ono dečkov. Ta razloček postaja od leta do leta jasnejši: deček si v starosti od petega do desetega leta išče svoje prijatelje in soigralce na prostem, na cesti, dočim veže odgoja in navada deklice na dom. Zaraditega je umrljivost deklic od petega do desetega leta skoraj za polovico večja, kakor ona dečkov, v starosti od 10. do 15. leta, v kateri se dečki še bolj gibljejo na prostem, je pa skoraj dvakrat tako velika.

Od 15. do 20. leta narašča umrljivost za jetiko, kajti v teh letih se pričinja bolj za obstanek, pridobitna delavnost in se pojavljajo različne nepravilnosti, ki jih provzročajo delo po tovarnah, obrtnijah in drugih poklicih. Ta kvarni vpliv izraža se tudi v vedno naraščajoči umrljivosti možkih. Celo v pozni starostni dobi od 60. do 70. leta je umrljivost še zelo velika, ker v teh letih pomrjejo oni, ki so si v prejšnjih desetletjih nakopali bolezen.

Toda to le mimogrede omenjeno; nas so zgoj zanimala otroška leta. Uvideli smo, da provzročajo jetiko okužba, tesno in neprevidno občevanje z ljudmi, ki bolehalo za odkrito ali latentno tuberkulozo. Seveda pomnožujejo različne življenske nepravilnosti okužnost, kakor smo že poudarjali — vendar nas podatki uče, kako velike važnosti so nasvetovane varnostne naredbe.

Gospodarski del.

□□□□

Narodno gospodarstvo.

Dalje.

Čim bolj napreduje država, tembolj rastejo meza in zemljiška renta, dočim glavnični dobiček pada. Če pa hira država, padajo tudi mezde in zemljiške rente, raste pa glavnični dobiček.

Za vse narode je koristno, če morejo gospodarsko občeovati med sabo brez carin, brez uvoznih in izvoznih prepovedi. Na ta način se vsak narod lahko položi tiste produkcije, ki je zanj najbolj ugodna in vsi produkti se morejo izdelovati in pridelovati z najmanjšimi stroški.

Vsako združevanje udov iste obrti je za konsumente škodljivo in provzročajo podraženje blaga. Vrhovno načelo vsake vlade sploh mora biti najpopolnejša svoboda za vse. Vsak ve sam najbolje, kaj mu gospodarsko koristi, zato

med svetom zelo uglednem, a narodno indiferentnem sorodniku, prof. Jesenko ni več pustil, da bi šel tja, češ, da se lahko ponemči. Meni je nekdanj pisal, naj mi bo vzor italijanski rodoljub Massimiano Azeglio.

Živel je silno redno. Jedel je samo trikrat na dan in pil vsak opoldan en kozarec vina. V Trstu je imel 41 let isto stanovanje. Tudi gostilni, kamor je hodil obedovat, ni rad menjal. Ni čudno, da si je ohranil pri tako rednem življenju vedno svež duh in živahnost. Bil je vedno delaven, govoril je več jezikov, objavil je tudi nekaj prevodov iz angleščine. Poleg tega je napisal več izvirnih zgodovinskih del, ki so visoke vrednosti. Še zadnja leta je spisal neko zgodovinsko delo, a ga je menda uničil. Slovenski narod je s smrtjo šolskega svetnika Jesenka izgubil skrajno delavnega in požrtvovalnega moža. Dijaštvo iz njegovega sorodstva zadene težka naloga, da poskuša doseči v delu tega vzor-moža, ki je lahko cel slovenski dijaški generaciji vzgled pridnega, ne-sebičnega narodnega delavca.

Bodi mu ohranjen blag spomin!

Ivan Stanonik.

bi smel vsak uporabljati svoje delo in svojo glavnicu na način, kakor se mu zdi koristno. Če posameznik skrbi za svojo korist, skrbi tudi za splošnost. (To je ena največjih zmot Smithovih naukov, ki je rodila v gospodarstvu in v postavo-daji usodne posledice.)

Kakor se vidi potem, Adam Smith obravnava v svoji knjigi vso narodno-gospodarsko vedo. Sicer je poznejša veda spoznala nekatere njegove nauke za napačne, ali v splošnem tudi sedanja narodno-gospodarska veda temelji na Smithovih podlagi. Vsa poznejša narodno-gospodarska dela so bila in so le izpopolnjevanje tega, kar je stvoril Adam Smith.

Adam Smith tvori s svojimi najbližjimi učenci I. B. Say-jem, Malthusom in Ricardom takozvano klasiško narodno-gospodarsko šolo.

Jean Baptist Say, najznamenitejši francoski nacionalni ekonom, je bil rojen 1767, umrl je l. 1832. L. 1803 je izdal svoje znamenito delo „Traité d'économie politique“, ki prvičkrat sistematično obravnava narodno-gospodarska načela, in sicer v treh delih, ki govore o produkciji, razdeljevanju in trošenju dobrin. Ta razdelitev se je do danes ohranila v narodno-gospodarskih knjigah. Say je tudi popravil nekatere Smithove nauke, tako je smatral tudi nematerijelne dobrine za produktivne, uvrstil tudi zastopnike svobodnih poklicev med produktivne razrede človeške družbe i. t. d.

Drugi sloveči učenec Smithov Robert Malthus (roj. 1766, umrl 1834) je bil anglikanski duhovnik, ki je spravljal tudi Smithove nauke v poseben sistem v svoji knjigi „Principles of political economy“ (1820). Najbolj znan pa je postal po svoji teoriji o prebivalstvu, ki jo je razvil v l. 1798 prvič izdani knjigi „Essay on the principle of population“. V tej knjigi pobija mnenje angleškega pisatelja Godwina, ki je trdil, da so človeško bedo zakrivile slabe vlade in slabe postave. On pravi: Slabe vlade in slabe postave morejo pač pripomoči k človeški bedi, toda poglaviti vzrok tiči v neki naravni postavi, ki neizprosno dovaja do tega, da nikdar ne izgine beda s sveta. Človeštvo ima namreč nagon da se pomnožuje v geometričnem razmerju (2, 4, 8, 16), dočim se živila pomnožujejo le v aritmetičnem razmerju (1, 2, 3, 4). Ker je pa zemlja omejena, dočim se ljudje pomnožujejo neomejeno, treba je z vedno večjo težavo pridobivati živila, kar prouzročuje več dela in zahteva večjo glavnicu. To nasprotje se poravnava le na ta način, da en del človeštva izgine z zemeljskega površja vsled bede, lakote i. t. d. Zato pa ni treba nobenih umetnih sredstev za pomnoževanje ljudstva, ker država pač more doseči, da se narodi več otrok, ne pa, da se ti otroci tudi prerode. Edino sredstvo proti tej kruti naravni postavi je samozatajevanje. Nihče naj ne stopi prej v zakon, predno ne more vzdrževati rodbine in v zakonu naj se rodi le toliko otrok, kolikor jih morejo roditelji previdoma preživeti.

Malthusov nauk je našel mnogo posnemovalcev, še več pa nasprotnikov. Na prvi pogled ima v resnici Malthus prav, ali če življenske razmere premotrimo natančneje, vidimo, da dejansko življenje ne potrjuje Malthusovih nazorov. Statistika nas uči, da se na Ruskem narodi na leto 5%, umrje pa 3,7%, na Avstrijskem pripade na 3,9% porodov 3,1% smrtnih slučajev in na Francoskem celo 2,6% porodov in 2,3% smrtnih slučajev, torej se o kaki geometrični progresiji glede množenja prebivalstva ne more govoriti. Število prebivalstva sploh ne odločuje o naraščanju, temveč število možkih in žensk v dobi rodilne zmožnosti. Statistika nas tudi uči, da je opazovati tem manj porodov, čim bolj izobražen in čim bogatejši je kak narod, da stoji rodovitnost ljudi v obratnem razmerju z njihovim duševnim razvojem.

Malthus je napisal ta-le stavek: Človek, ki se je rodil v svetu, ki se je že vzel v posest, nima niti najmanjše pravice na najmanjši del živil, ako ne prejme od svojih starišev prehrani, katera ima pravico zahtevati, in v resnici, on nima nič opraviti na zemlji; bogato pogrjnena miza prirode zanj nima nobenega prostora. Narava mu pravi: „Pojdi od tod!“ in ona tudi izvršuje to povelje“. Danes po sto letih vidimo stvar nekoliko drugače. Vsi trgi so tako polni industrijskih in marsikaterih kmetijskih produktov, da si državniki belijo glave, kako bi zaprli inozemskim produktom pot v domačo državo, domačim izdelkom in pridelkom pa odprli kolikor mogoče novih tržišč. Gide pravi: Ker se vsak dan iznajdujejo nova živila, se more pač misliti, da naš jedilni list še ni pri kraju. Napredki v pridelovanju gotovo odtehtajo naraščanje prebivalstva.

Tretji znameniti učenec Smithov je David Ricardo (1772—1823), angleški bankir, ki je v svojem poklicu in v svojih spisih zastopal interese trgovine in industrije, koristi premočnejše glavnicu proti zemljiški aristokraciji. Najvažnejši njegov spis „On the principles of political economy and taxation“ (o načelih politične ekonomije in obdache) je izšel l. 1817. Najzanimivejše njegove nazore o zemljiški renti, mezdnem fondu in železnem zakonu o mezdah smo že opisali pri dotičnih poglavjih.

Med novejšje pristaše Smithove se prištevajo tudi: na Angleškem John Stuart Mill (1806—1873), čigar glavno delo se imenuje „Principles of political economy“, 1848, na Francoskem Frédéric Bastiat (Harmonies économiques, 1862), Amerikanec Henry Charles Carey (1793—1879), ki v svoji knjigi „Principles of social science“, 1858/59 ostro pobija Malthusovo teorijo o prebivalstvu in Ricardov nauk o zemljiški renti in mezdnem fondu. Po njegovem mnenju je popolno napačna trditev, da pri množenju prebivalstvu raste samo dohodek posedujočih, dočim mora dohodek delavstva pasti na najnižjo stopnjo, kjer delavec more še za silo živeti. Pri rednih političnih razmerah s časom in z napredkom kulture raste dohodek vseh razredov, zemljiških posestnikov, kapitalistov in delavcev (narodno-gospodarska harmonija). Med nemškimi Smithovci so omeniti: Karol Henrik Rau (1792—1870), B. W. Hermann (1795—1868) in zlasti Ivan Henrik Thünen (1783—1850), čigar delo „Der isolierte Staat in Beziehung auf Landwirtschaft und Nationalökonomie oder Untersuchungen über den Einfluss, den die Getreidepreise, der Reichtum des Bodens und die Abgaben auf den Ackerbau ausüben“ (1826), se še danes prav pogosto omenja zaradi takozvanega „Thünenovega zakona“, po katerem se določujejo žitne cene po dobavnih stroških iz najbolj oddaljenih krajev, iz katerih se morajo še pokrivati potrebe kakega kraja; na ta način tudi nastaja zemljiška renta.

Smithovi nauki so zmagonosno prodrli v 18. stoletju skoro v vse države. Prva je bila Angleška, ki je odpravila vse varstvene carine, sledile so ji Nemška, Francoska in Avstrija, čeprav se te države niso mogle odločiti za popolnoma prosto trgovino, temveč so se le s trgovinskimi pogodbami in nizkimi carinskimi stavki skušale kolikor možno približati načelu trgovinske svobode.

Obrtno zakonodajstvo v sredi 18. stoletja uvaja svobodo obrtov, svobodno sklepanje delovne pogodbe, svobodno preseljevanje i. t. d. *)

Tudi popolno kmetsko osvobojo je prineslo 18. stoletje.

Dalje prih.

* N. pr. v Avstriji Obrtni red z dne 20/12. 1859 št. 227 drž. z. na popolno liberalni podlagi.

Razglas o sprejemu gojenk v gospodinjsko šolo o. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani. Meseca oktobra se otvori enajsti tečaj gospodinjske šole, ki bo trajal 12 mesecev. Gojenke morajo stanovati v zavodu, ki je pod vodstvom č. č. gg. sester iz reda sv. Franciška. Zavod je v posebnem poslopju poleg Marijanišča na Spodnjih Poljanah v Ljubljani. Pouk, ki je slovenski in brezplačan, zavzema poleg verouka, vzgojeslovja, zdravoslovja, ravnanje z bolniki, spisja in računstva vse one predmete, ki jih mora umeti vsaka dobra gospodinja, zlasti se pa poučuje teoretično in praktično o kuhanju, šivanju (ročnem in strojnem), pranju, likanju, živinoreji, mlekarstvu, vrtinarstvu i. t. d. Gojenke se istotako vežbajo v gospodinjskem knjigovodstvu ter v ravnanju z bolniki in z bolno živino. Gojenke, ki se žele učiti nemškega jezika, dobe v tem predmetu brezplačen pouk in priliko, da se v enem letu zadosti privadijo nemškemu jeziku. Gojenka, ki bo sprejeta v zavod, plača na mesec za hrano, stanovanje, kurjavo, razsvetlavo, perilo, t. j. sploh za vse, 30 K, ali za ves tečaj 360 K. — Vsaka gojenka mora prinesiti po možnosti naslednje obleke s seboj: Dve nedeljski obleki, tri obleke za delo, dva para čevljev, nekaj belih in barvanih jopic za ponoči, štiri barvana spodnja krila, dve beli spodnji krili, šest srajc, šest parov nogavic, 10 do 12 žepnih robcev, šest kuhinjskih predpasnikov in tri navadne predpasnike. (Predpasniki za delo se tudi priskrbe v zavodu proti plačilu.) Če ima katera več obleke, jo sme prinesiti s seboj. Deklice, ki hočejo vstopiti v gospodinjsko šolo, morajo: 1. dovršiti že 16. leto; le izjemoma, v posebnega ozira vrednih slučajih se more dovoliti sprejem mlajših učenk; 2. znati čitati, pisati in računati; 3. predložiti zdravniško spričevalo, da so zdrave; 4. predložiti obvezno pismo staršev ali varuha, da plačajo vse stroške; 5. zavezati se, da bodo natančno in iverstno izvrševale vsa dela, ki se jim nalože, ter da se bodo strogo ravnale po hišnem redu. Prošnje za sprejem, ki jim je priložiti šolsko in zdravniško spričevalo ter obvezno pismo staršev, oziroma varuha, naj se pošljejo do 15. septembra t. l. glavnemu odboru o. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani. V prvi vrsti se v gospodinjsko šolo sprejemajo deklice, ki imajo domovinsko pravico na Kranjskem; če bo pa v šoli prostora, se bodo sprejemale tudi prošilke iz drugih dežel.

Semenj za ječmen v Požunu. Dne 15. avgusta 1808 se vsi v Požunu III. veliki semenj za ječmen, ki ga priredi zveza poljedelskih društev severno-zahodne Ogrske. Natančneje so razvidne iz naznanila, ki je v trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani na vpogled.

Dobavni raspis. O. kr. trgovinsko ministrstvo naznanja trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da se je pred kratkim naznanjena ponudbena razprava zaradi dobave hrastovih in bukovih železnih pragov (svelarjev) in čokov preložila na dan 19. avgusta t. l.

semenj za ječmen. Dne 24. avgusta 1908 se vrši v Miskolcu semenj za ječmen. Vspored in izpisek iz poslovnega reda za ta semenj se lahko vpogledata v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

Poučni tečaj o kmetijstvu. Deželni odbor priredi letos več poučnih tečajev o kmetijstvu sploh pa tudi o pomožnih predmetih kmetijstva, n. pr. o knjigovodstvu. Tečaji bodo trajali po en dan, če treba, pa lahko tudi več dni. Tiste občine in kmetijske korporacije, ki žele takih tečajev v svojih krajih, naj vložijo svoje zadevne prošnje na deželni odbor.

* * *

Tedenski sejem v Kranju dne 1. avgusta 1908. Prignalo se je — konj, 375 glav domače goveje živine, — glav hrvaške goveje živine, 35 domačih telet, — hrvaških telet, 212 domačih prašičev, — hrvaških prašičev, — domačih ovac, — hrvaških ovac, — koz, — buš in — bosanskih volov. — Pitani voli 100 kg K 68—, na polovico 100 kg K 60—, za pitanje 100 kg K 56—, kumerni 100 kg K 38—. Pšenica K 11.50, proso K 9—, rž K 10.50, oves K 9.50, ajda K 10—, repno seme K 70—, fižol ribničan K —, mandalon K —, koks — in krompir — za 50 kg.

Mestna hranilnica v Radovljici. V mesecu juliju 1908 je 287 strank vložilo 88.675 K 98 vin. 256 strank vzdignilo 75.410 K 83 vin. 32 strankam se je izplačalo posojil 47.500 K. Denarni promet 575.791 K 88 vin.

Mestna hranilnica v Kamniku. V mesecu juliju 1908 je 159 strank vložilo 36.859 K 84 vin. 138 strank vzdignilo 29.101 K 07 vin. 6 strankam se je izplačalo hipoteknih posojil 5.600 K. Stanje hranilnih vlog K 1.692.166 K 69 vin. Stanje hipoteknih posojil 1.287.242 K 58 vin. Denarni promet 186.612 K 69 vin.

Mestna hranilnica v Kranju. V mesecu juliju 1908 je 312 strank vložilo 139.772 K 82 v. 340 strank je dvignilo 172.907 K 32 vin. 15 strankam se je izplačalo posojil 38.140 K — vin. Stanje hranilnih vlog 4.433.199 K 54 vin. Stanje posojil 2.896.706 K 03 vin. Denarni promet 696.963 K 46 vin.

Gorenjsko akad. ferijalno društvo „Vesna“.

V nedeljo, dne 2. avgusta, je stopila pred občinstvo prvič gorenjska akademična mladina, združena v ferijalnem društvu „Vesna“. Vesel dogodek je to za Gorenjako, vesel zlasti za mesto Kranj, kateremu nudi zadoščenje za premnoge bridke izkušnje.

Po dolgem prizadevanju si je mesto Kranj priborilo višjo državno gimnazijo, ki se je otvorila leta 1894 in poslala leta 1901 prve abituriente v svet. Velikega kulturnega pomena je postal ta zavod s tem, da je enemu delu gorenjskega dijaštva sploh omogočil študije, drugemu znatno olajšal gnotna bremena. Znana je požrtvovalnost, s katero podpira kranjsko meščanstvo dijake na tem zavodu. In naravno je, da jih podpira z nado, da bodo enkrat, odgovarjajoč intencijam ustanoviteljev, širili med ljudstvo luč prave izobrazbe in napredka. Toda v mnogih slučajih je redilo meščanstvo gada na svojih psih. Velik del mladeničev, odgojenih na zavodu, je uskočil med reakcionarce, med sovražnike luči, katero naj bi širil zavod pod našimi gorami.

In zato je ustanovitev „Vesne“ kranjskemu meščanstvu v zadoščenje. S tem stopa pred svet prva organizirana četa mladih, v Kranju zrejenih bojevnikov, ki hočejo k luči in prihajajo, da s sirjenjem prosvete med ljudstvom in da plačajo narodu oni dolg, ki so ga prevzeli s tem, da se jim je samim dala prilika izobraziti se.

Novo društvo si je dalo namen, pospeševati med ljudstvom narodno samozavest, moralni čut, izobrazbo in gnotno blagostanje ter biti tekom počitnic duševno in zabavno središče gorenjskega visokošolskega dijaštva. Hoče pa po svojih močeh tudi povsod med dijaštvom vplivati na to, da se družijo dijaki obeh naprednih struj k skupnemu ljudskoizobraževalnemu delu. In to je podpirati z nastopjo, ker le skupen nastop vsega, kar je napredno, more računati na uspeh v boju z mračnjastvom in nazadnjastvom.

Ustanovni občni zbor novega društva, ki se je vrnil dopoldne ob poldne v „Sokolovi“ dvorani, so potastili s svoje prisotnosti g. poslanec Ciril Pirc, zastopniki kranjskega občinskega sveta, dalje zastopniki učiteljskega, „Narodne Čitalnice“, „Sokola“ koruškega akad. fer. društva „Gorotan“, društva svobodomiselnih akademikov „Sava“ na Dunaju, akademičnega društva „Irija“ v Pragi, „Zveze jugoslovanskih akademskih društev“ v Pragi in večje število prijateljev društva. Poleg tega je došlo društvu več brzojavnih pozdravov.

Po programatičnem govoru predsednika pripravljalnega odbora, katerega priobčimo v prihodnji številki, so se sprejela pravila v celoti. Na to se po nagovoru g. phil. Pavliča razdelili društveni trakovi, se izvršile volitve in sestavil načrt letošnjega počitniškega dela. Pri zadnji točki se je vpoštevalo pred vsem kraje, kjer preti nemaka nevarnost, in se povdarjalo, da hoče novo društvo povsod paziti na to, da ne pride v nepotrebna

nesoglasja s „Prosveto“, od katerih bi imeli koristi le nasprotniki napredka.

Pri volitvah so bili izvoljeni predsednikom dr. Hacin, v odbor iur. Pavlin, iur. Sajevec, vet. Tepina, phil. Pavlič, teh. Majdič, in iur. Suhadolnik. preglednikom med. Jenko, vet. Sink in phil. Vavken.

Banketa, ki se je vrnil ob eni uri na vrtu gospe M. Mayrjeve, se je udeležilo poleg g. poslanca Pirca lepo število naprednih kranjskih meščanov, in zastopnik učiteljskega g. Luznar. Lepa vrsta krasnih napitnic je jasno pričala, s kako hvaležnostjo se spominja napredno dijaštvo onih, ki so mu ustanovili kranjski gimnazij, in kako zanimanje vlada med občinstvom za društvo. Dr. Hacin je napil poslancu Pircu kot možu, v katerem danes kulminira naprednjastvo kranjskega mesta, mesta, ki je prva trdnjava naprednega duha sredi Gorenjske, zavite v temo klerikalnega mračnjastva. G. poslanec Pirc se zahvaljuje dijaštvu za ta dan, ki nudi kranjskemu meščanstvu zadoščenje za mnoge prevare, bodri dijaštvo, naj zgradi most med inteligenco in priprostim ljudstvom, med katerim živi, ter napije „Vesni“ in njenemu predsedniku G. phar. Paharec pozdravlja novo društvo kot odposlanec „Zveze jugoslovanskih akademskih društev“ v Pragi. Phil. Pavlič napije kranjskemu občinskemu svetu in njega zastopniku g. Janku Sajovicu, kateri na to v lepih besedah bodri dijaštvo k delu, G. vet. Zarnik se spominja trgovstva in obrtnišva in njenega velikega pomena za kulturo in napredek ter dviga čašo na procvit trgovstva in obrtnišva in na zdravje navzočih zastopnikov teh stanov. Abit. Sajovic nazdravlja „Čitalnici“ kot društvu, ki skrbi za odgojo dijaštva izven šole, in njenemu zastopniku g. Valenčiču. G. Valenčič v podbuja dijaštvo, naj ima vztrajnost Čeha, lakavost Italijana in nekaj oholosti Prusa, da bo doseglo večje uspehe, ter kliče „Na zdar“ v to ime, da bi novi bojevniki vztrajno vodili svoj boj s temo. Phil. Vavken napije časnikarstvu kot moči, brez katere je dandanes delo med ljudstvom nemogoče.

Krasno je uspela zvečer vrtna veselica na vrtu g. Mayrjeve. Dasi vreme ni bilo najugodnejše, se se je napredno meščanstvo skoro polnoštevilno udeležilo te prve društvene prireditve, in tudi iz drugih krajev Gorenjske so prihitali prijatelji napredka, da pokažejo dijaštvu, stopajočemu na pozorišče, svojo naklonjenost. Ob glasovih čitalniškega pevskega zbora in godbe bos. herc. pešpolka št. 4 iz Trsta je hitro potekal čas, in celo dež, ki je pričel pršiti, ni motil navdušenja. Navdušeni govori so se vrstili med godbo in med petjem. Predsednik novega društva se je zahvaljeval kranjskemu meščanstvu, naprednemu v preteklosti in sedanjosti, za dobroto, ki jih je izkazalo dijaštvu, bodoči inteligenci narodovi. Dijaštvo, ki je izšlo iz tega mesta, prihaja zdaj, da vrne svoj dolg, katerega dolguje narodu, in pri tej priliki z globoko hvaležnostjo v srcih kliče kranjskemu meščanstvu in njega naprednemu duhu: „Slava!“ Poslanec Pirc pozdravlja „Vesno“ v imenu kranjskega meščanstva, ki je vedno z živim zanimanjem zasledovalo razvoj dijaštva in je bilo tolikokrat razočarano. Vet. Tepina nazdravlja učiteljskemu kot nositelju civilizacije med ljudstvom in stanu, s katerim se mora dijaštvo pri svojem ljudskoizobraževalnem delu združiti v eno močno falango. V imenu okrajnega učiteljskega društva in „Zveze jugoslovanskih učiteljskih društev“ podaja dijaštvu roko k a ložnemu delu za povzdigo naroda g. učitelj Luznar. V imenu trziških Slovencev pozdravlja društvo starosta trziškega „Sokola“ g. učitelj Mahkota. G. iur. Pavlin napije kranjskemu žanstvu. — Ob enajstih se je razvila v čitalniški dvorani amimirana plesna zabava.

Med banketom, med vrtno veselic in kot vstopina k plesu se je nabrala znatna svota v korist „Družbe sv. Cirila in Metoda“.

Gorenjsko dijaštvo je ta dan pokazalo, da služi podpore od vseh onih, ki želijo narodu napredka in luči. Če dovrši le načrt, ki si ga je postavilo za letošnje leto, je storilo že mnogo. In zato pozivljemo vse prijatelje napredne misli, naj pristopajo novemu društvu kot ustanovni in podporni člani, društvu samemu pa kličemo! „Vivat, floreat crescat!“

Zgodovinski in slovstveni pregled za prihodnji teden.

9. avgusta. — 378. Gotje premagajo Rimljane pri Adrianopolu. — 1826. * Narodni pesnik Vojteh Kurnik v Trzinu. — 1830. Luis Philipp zasede prestol. — 1878. V Gasteinu se snideta cesarja Franc Jožef I. in Viljem s svojima kanclerjema. Sklene se defenzivna zveza med Avstro-Ogrsko in med Nemčija. — 1890. * Edvard pl. Bauernfeld.

10. avgusta. — 955. Cesar Oto I. premaga Ogre na Leškem polju; konec madžarskih navalov na Nemško. — 1740. * Angleški skladatelj Sam. Arnold. — 1792. Zavzetje Tuilerij in padec monarhije na Francoskem. — 1801. * Modroslovec Krist. H. Weisse. — 1810. * Italijanski državnik Cavour. — 1827. * Pesnik in politik dr. Lovro Toman v Kamni gorici. — 1874. † Pisatelj Jožef Rozman v Konjicah.

11. avgusta. — 843. Pogodba med sinovi Ludovika Pobožnega v Virodanu. — 1778. * Friderik Lugovik Jahn. — 1804. Cesar Franc proglašava Avstrijo za dedno cesarstvo. — 1815. † Pesnik

G. Kinkel. — 1844. † Jezikoslovec Jernej Kopitar na Dunaju.

12. avgusta. — 1687. Turki pri Mohaču premagani. — 1759. Avstrijci in Rusi premagajo Friderika II. pri Krusersdorfu. — 1792. Ludovika XVI. pripeljejo v „Temple“. — 1813. Avstrija napove Francoski vojski. — 1843. * Pisatelj dr. Janez Križanič pri Sv. Križu pri Ljutomeru. — 1848. † Juri Stephenson, iznajditelj lokomotive.

13. avgusta. — 1704. Princ Evgen in Malborough pragagata pri Hochstädtu in Blindheimu. — 1802. * Pesnik Nikolaj Lenau. — 1809. Tirolci premagajo Francoze ob gori Isel. — 1822. † Slavni kipar Antonio Canova. — 1835. * Botanik Janez Tušek v Selcih. — 1849. Görgey se vda pri Vilagosu. Konec madžarskega upora. — 1801. Raziskovalec severnega tečaja Nordenskjöld.

14. avgusta. — 1759. † Skladatelj Handel (Petelin?). — 1777. * Kemik H. Kr. Oersted. — 1808. * Rodoljub dr. Štefan Kočover v Središču. — 1829. † Pisatelj Janez Šmigoc v Ptuj. — 1841. † Modroslovec Jan. Frid. Herbart. — 1870. † Pesnik in politik dr. Lovro Toman v Rodavnu pri Dunaju. — 1900. Cete združenih držav zasedejo Peking in oprostite evropske poslanike.

Godovi prihodnjega tedna:

9. Roman, Ljubišna; 10. Lavrencij, Jurica; 11. Suzana, Bolemir; 12. Klara, Tekana, Slevomir; 13. Hipolit, Svetopolk; 14. Evzebij, Jaroslav, Dobrina; 15. Marijino vnebovzetje, Milvana, Dragomir.

Sejmi na Gorenjskem prih. teden:

10. v Dobu, Železnikih in Kamni gorici.

Dopisi.

Iz Poljanske doline.

Cestne in druge zadeve.

Ker bodemo imeli jeseni ali na zimo zopet volitve v deželni zbor, so navadno pred volitvijo stranke kakor kandidatje košev polnih obljub s cestami, železnicami, sploh kar bolj kaže, da se ustreže nevednim in kratkovidnim ljudem. In nekaj tacega se že zdaj godi, namreč železniška zveza Ljubljana-Idrija-Sv. Lucija ali koderkoli po znanih in neznanih dolinah, grapah, gričih in gorah.

Tedaj ne bo odveč, da se tudi zgledimo o teh zadevah iz poljanske doline. Prepričani smo, da pri tej priliki dobimo obilo obljub, ki so mogoče izpeljive, in takih, ki niso izpeljive vsaj do nedoglednega časa.

Pa s takim obljubami ni nam nič pomagano, ali toliko, kakor z železnico, ki so jo gradili za državnozbornskih volitev skozi selško in poljansko dolino vstrezaje ljudem na obeh straneh. Kakor čuti, je ta projekt že pozabljen; pri pametnih ljudeh je seveda zbuja le zasmehovanje in služil v zbijanje raznih šal.

Pa dosti tega. Krenimo na realno stran; na stvari, katere res naša poljanska dolina potrebuje in kar bi se dalo tudi doseči v doglednem času. Če človek pomisli, kakšen promet je bil po naši cesti pred 20. leti in kakšen je danes, ko je podvajsetorjen ali še več in bi se dal ta promet še morda zdatno povzdigniti, ako bi se naša cesta še zboljšala, to je da bi se odpravili nepotrebni klanci, se razširila. Če pomislimo, da tako kmalu ne dobimo železnice, bi bilo že s tem veliko pomagano, da se kolikor mogoče odpravijo nedostatki, v prvi vrsti na naši cesti od Loke do Žirov. Če dosežemo enkrat to, dal bi se morda potem vpeljati vsaj za pošto avtomobilni promet in to trikrat na dan. Če ne vse, nekaj bi že bilo, kolikor toliko bi bili bolj zvezani s svetom ali bližnjo železnico.

Tedaj pred vsem cesta. Pustimo vse druge načrte za zdaj kakor cesta čez Bukovi vrh na Polhov gradec. Kakšen pomen bi imela taka cesta, kdo in kaj bi se vozilo po njej. In nazadnje: kdo bo dal denar za kaj tacega? Občine ne morejo, dežela bankerotna in ima nebroj drugih potreb. Država? No, prazne sanje. Ne rečemo, da ljudje niso potrebni dobrih potov. In da se jim ustreže, pač treba, da nekaj sami naredijo, nekaj prispevajo skupno prizadeje občine, veliko seveda ne, in nekaj bi se morda dobilo podpore, da bi se napravila kaka primerna pot. Kaj tacega bi se morda dalo napraviti, ne pa ceste, ki bi veljale takoj na stotisoče, kar bi se s ozirom na promet gotovo ne rentiralo. Pustimo vse, ne oziraje se na kako politično prepričanje ali osebno prijateljstvo. Bodimo realni in zahtevajmo to, kar je v doglednem času izpeljivo in za dolino največjega interesa — poprava ceste v omenjenem smislu.

Pa ozrimo se še malo v začetku omenjeno železniško zvezo. — Zdaj jo delajo nekod po Gradaških hribih. Zdi se nam, da bo ta projekt imel take uspehe kakor oni, ki bi imel vstrezaje selški in poljanski dolini. Pa če tudi bi prišlo do tega, saj enkrat in to ne tako dolgo, gotovo dobi Idrija železniško zvezo. Če bi bilo to mesto kje na Nemškem, se bi bilo že davno zgodilo, a ker je na Slovenskem, je nekaj drugega. In zakaj

pustimo, oziroma se ne poženemo, da bi se ta proga ne izpeljala po lepi naši Poljanski dolini? Če se da kaj doseči, poskusimo in kakor drugi, glejmo tudi mi v prvi vrsti sami na-se brez razlike kakega političnega naziranja. Nismo strokovnjaki, a mislimo, da je teren vendar veliko ugodnejši nego po polhovgrških hribih. Vsa poljanska, kakor žirovska dolina, bi vsekakor največ pridobila s to progjo, katera je gotovo najspobnejša za zvezo z Idrijo in potem s Sv. Lucijo, ali kamoržekoli.

Ganimo se, pred vsem v to poklicani, in lotimo se dela. Ni vrag, da bi nič ne dosegli, kar je, je dobro.

iz Tržiča. Tržiški Nemci se jeze. Tržič, o katerem so rastosili, da je nemški kraj, se preraja k novemu narodnemu življenju. To pa maloglavim tržiškim Nemcem ni po godu. Svoje jeze si ne upajo stresti v Tržiču. Zato si pa jo hlade z dopisi, katere pošiljajo prilogi «Grazer Tagblatt», to je «Deutsche Stimmen». Slednje nedeljo pero tega ali onega Slovenca, če je le ganil prst v prid Slovenstvu ali pa grde kar splošno vse, ki se popotezajo za narodno prebujenje Tržiča. Da v izrazih niso izbirčni in da se dostikrat oddalje od resnice, ni treba praviti. Hudobnost in krivičnost se ne more drugače kazati kakor tako. Ali tudi nevedne so glave tržiškega nemštva. Dne 5. julija t. l. je bila otvorjena železnica Kranj—Tržič. Ta dan naj priča Tržič, da je slovenski. V ta namen so se zjedini pristasi obeh strank k skupnemu nastopu. Kar so hoteli, se jim je posrečilo. Po Tržiču je plapolalo trobojnic kakor še nikoli, «zivo» in «nazdar»-klici niso hoteli utihniti. Nemci so bledeli od jeze. Radi tega so izlili svoj žolč že dvakrat v «Deutsche Stimmen». V prvem dopisu je bilo resnično samo to, da je bila otvoritev železnice dne 5. julija 1908. Vse drugo so pa bile pobožne želje, da ni bilo drugače. Sicer pa bi se tako pisarjenje krstilo lahko z drugim imenom. V drugem dopisu pa je razstavil dopisnik svojo nevednost. Nevedne učiti, je dobro delo. Da ne bodo rekli Nemci, da se učimo samo od njih, jim hočemo biti to pot mi učitelji. V številki «Grazer Tagblatt» z dne 2. avgusta 1908. piše dopisnik, da belo-vijanja-rdeča trobojnica ni deželna barva kranjska, ampak da je panslavistična zastava. Med tržiškimi Nemci jih je le precej, ki so rojeni v deželi kranjski. Mej njimi sta celo dva v službi dežele kranjske. Ako ne vsi, bi morala ta dva poznati deželno barvo. Preverjeni o ukaželjnosti tržiških Nemcev, jih prosimo, da poslušajo tale ministrski razpis z dne 23. sept. 1848 št. 478/114. In Erledigung der in dem Präsidialberichte vom 20. v. M. Z. 2000/Pr, dessen Beilage zurückfolgt, gestellten Anfrage wegen Bestimmung der Farben für die Krainische National-Kokarde, zugleich aber mit angemessener Berücksichtigung der mir später über denselben Gegenstand zugekommenen im Anschlusse mitfolgenden und beachtenswerten Eingaben des Verwaltungsrates der Laibacher National Garde, dann mehrerer Reichstagsdeputierten aus dem Lande Krain, finde ich mich veranlasst in Auslegung dieses Gegenstandes folgendes auszusprechen. Da aus den hierorts in dieser Angelegenheit vorgekommenen mehrfachen Verhandlungen und Erörterungen hervorgeht, dass das ursprüngliche Wappen des Landes Krain perlweiss, blau und roth warf wengleich später im Jahre 1463 vom Kaiser Friedrich IV. «der gemain Landschaft» (wie es in den Urkunden lautet) d. i. den Ständen von Krain statt der Perlfarbe di Goldfarbe zugestanden ward, welches Zugeständnisses sich dieselben auch fortan bedienten, da mit der erwähnten ursprünglichen alten Landesfarbe weiss-blau-roth, auch das nach dem Regierungsantritte des jetzt regierenden gnädigsten Kaisers Ferdinand im Jahre 1836 neurdings für das Herzogthum Krain bestätigte und mit Hofkanzleierlass vom 31. Oktober 1836 Z. 21911 bekantgegebene Wappen übereinstimmt, da ferner nach dem Inhalte der oben bemerkten drei neuesten Angaben mit allem Grunde anzunehmen ist, dass der Wunsch — wenn nicht der Allgemeinheit — doch gewiss der überwiegendsten Mehrheit im ganzen Lande Krain und insbesondere bei der Nationalgarde dahingerichtet ist, sich der zuletztbezeichneten alten Landesfarbe weiss, blau, roth) nicht ober der provincialständischen als eigentlicher Nationalfarbe zu bedienen, so erachte, ich es im Interesse der öffentlichen Ordnung und Ruhe zur Arfrechterhaltung derselben für angemessen die anstandlose Erfüllung dieses letzterwähnten Wunsches hiermit zu gestatten und anzuordnen. Hiebei bleibt es übrigens den dortigen Provincialständen unbenommen, auch fernerhin von dem oben gedachten speciellen Zugeständnisse für sich selbst Gebrauch zu machen, insoferne sie wirklich darauf einen besonderen Wert legen, und nicht etwa, vom ächt patriotischen Sinne geleitet, im wohlverstandenen Interesse der Einheit es vorziehen sollten, auf jenes immerhin eine Sonderung mit sich führenden Zugeständnisses zu verzichten, und sich nur der allgemein gewünschten Nationallandesfarbe anzuschliessen, und zu bedienen. — Ste slišali in razumeli? Zato pa:

Na ta bander prisegamo, prisego našo čuj, nebo!

Umetnost in književnost

□□□□

„Brodkovski odvetnik“, roman, ki je izhajal v našem listu zadnji čas, je založila „Narodna založba“ v Ljubljani. Ta roman je spisal znameniti češki pisatelj Vaclav Beneš-Sumanvsky in je z njim v največji meri pripomogel k narodnemu prerojenju Čehov na Moravskem. Roman ni samo velezanimiv zaradi svojega dejanja, nego tudi zaradi svoje narodnopolitične tendence. Ta roman je interesantna slika iz življenja, slika, ki nam predočuje narodne boje. Razmere, ki so popisane v tem romanu, so prav take, kakor jih imamo dandanes na Slovenskem. Knjigo, katero je tiskala naša tiskarna, toplo priporočamo, 186 strani obsežna knjiga velja samo 1 K 50 v s pošto.

Minka Govekar: **Dobra gospodinja.** Založil L. Schwentner. Cena eleg. v platno vezani knjigi K 2-80, po pošti 20 v več. Pisateljici omenjene knjige se vidi, da se temeljito zanima za žensko vprašanje. Urednica je časopisu „Slovenska Gospodinja“, ki izhaja v Kamniku, in je izdala pred leti „Slovensko kuharico“ i. t. d. Knjiga „Dobra gospodinja“ je prav zanimivo pisana in jo toplo priporočamo našim gospodinjam in materam. Namenjena je vsem slojsem Slovenk; vsaka bo zase našla obilo dobrih nasvetov in navodil. V prvem delu govori splošno o narodnih in ekonomskih dolžnostih gospodinje in matere, o duševni in strokovni izobrazbi ženstva, o vzgoji, o važnosti šol ter o razmerju gospodinje do poslova in nasprotno. Glavni in drugi del knjige je posvečen bistvu gospodinjstva: o kuhinji, stanovanju, jedilni shrambi, vrtu, kleti, obleki, oziroma perilu. Tretji del se bavi z občimi dolžnostmi gospodinje z ozirom na narodno gospodarski napredek našega naroda.

Strokovni list «Promet in gostilna». Pred nami leži 3. številka ilustriranega strokovnega mesečnika „Promet in gostilna“, ki ima sledečo vsebino: 1. Podpirajte nas! Naročajte list „Promet in gostilna! Uvažujte naš program! 2. Glavna navodila za poverjenike deželne zveze — za predsednike in tajnike prometnih društev in za take, ki hočejo snovati prometna društva. 3. Okrožnica našim prometnim društvom, hotelirjem, restavratem, gostilničarjem in posestnikom letoviških stanovanj. 4. Otvoritev krajevne železnice Kranj—Tržič. 5. Zidajte v kranjskem slogu! 6. Državne podpore za tujski promet. 7. Železnica na vrh Triglava. 8. Pletarski obrt in vrboreja na Kranjskem. 9. Francoska Nica-kraljica tujskega prometa v Evropi. 10. Deželna zveza za tujski promet na Goriškem in njeno delovanje. 11. Društvene vesti, razne, šport, književnost in umetnost. Nekateri teh člankov so jako lepo ilustrirani. Zanimiva so zlasti izvajanja v člankih „Zidajte v kranjskem slogu!“ „Železnica na vrh Triglava“, „Pletarska obrt in vrboreja na Kranjskem“ ter „Francoska Nica-kraljica tujskega prometa v Evropi“. Morda, da o enem ali drugem teh člankov še posebej izpregovorimo. Iz drugih člankov se pa da posneti, da se list zanima tudi za druge slovenske pokrajine in ne samo za Kranjsko in vsled tega ga prizadetim krogom v vseh slovenskih pokrajinah najtopleje priporočamo, ker moramo Slovenci biti veseli, da se je našel konzorcij požrtvovalnih ljudi, ki je začel izdajati list, o katerem moramo reči, da bi bila največja škoda za nas, ako bi vsled brezbriznosti zlasti prizadetih krogov in razumnih moral prenehati, posebno ker je letna naročnina majhna, namreč 5 K. Naročnino sprejema deželna zveza za tujski promet v Ljubljani.

Krasno razglednico Primoža Trubarja je založil g. Jernej Bahovec v Ljubljani. Slika, ki jo je izdelal znani slikar g. Peruzzi, nam predočuje tega znamenitega reformatorja v doprni velikosti, na desni strani pa njegovo rojstno hišo. Spodaj so lepi Aškerčevi verzji: „Kdo je velik? Kdor rojakom svojim kaže pot iz suznjega mraku — Ti si tisti velikan! Med nami bojeval si prvi sveti boj za svetlobo in vesti svobodo — in ves narod šel je za teboj“. Razglednice so izdelane v treh barvah in stanejo po 12 vin. ter se dobe pri založniku g. Bahovcu v Ljubljani.

Naša bodočnost, poučen in zabaven list za odraslo mladino, je začel izhajati. Dosedaj je kot priloga listu za starše in vzgojevalce mladine „Domačemu ognjišču“, po novem letu bo izhajal kot samostojen list in bo veljal 2 K, izhajal bo enkrat na mesec. Priporočamo ta list!

V Kranju, dne 8. avgusta 1908.

Tajni svetniki so postali ministri Fiedler, Ebenhoch, Gessmann, Prašsk in Georgi. Delegacije bodo, kakor poroča «N. Fr. Pr.» sklicane dne 25. septembra v Budimpešto.

Na Ogrskem vlada se vedno bečarska svoboda. Rumunska poslanca Štefan Popu in Ivan Suci ter odvetnik Mihael Pelic so ustanovili političen klub v Aradu. Zato so bili obsojeni in sicer vsak na 150 kron globe ali pa na osem dni zapora.

V srbski skupščini je finančni odsek predložil, naj se sprejme profačun brez prestolonaslednikove apanaže, ki bi znašala 360.000 dinarjev; priporočil je tudi, naj se kmalu sprejme

trgovinska pogodba z Avstro-Ogrsko, češ, da je dobra in za Srbijo koristna.

Mladoturki in ministrstvo. Mladoturško časopisje poroča, da so zopet vsi ministri z velikim vezirjem vred podali demisijo. Prvi je demisioniral finančni minister Zia paša ter pri tej priliki sultanu pisal, da se priznava k mladoturškim idejam. Vkljub temu ga hoče sultan pozvati, naj prevzame predsedstvo v novem ministrstvu. Mladoturki, ki imajo sedaj sploh vso oblast, zahtevajo, da mora vsaj en odločen Mladoturek postati minister, ostali ministri pa morajo biti zanesljivi možje, ki ne bodo zapadli reakciji. Med mladimi častniki in ekstremnimi elementi kroži parola, da morata priti v ministrstvo mladoturški častnikar in kak mlajši general.

Ruska vlada, nastopa proti največjemu živečemu Rusu, Levu Tolstemu, tako brutalno, da se sramoti pred vsem svetom. Zaradi njegovega članka „Ne morem molčati“, so bili zaplenjeni in kaznovani vsi časopisi na Ruskem, ki so ga priobčili. Vsem mestnim zastopom je vlada prepovedala, prirejati slavnosti ob Tolstojevi osemdesetletnici, ki je letos. Vseučilišče v Kazanu je imenovalo Tolstega za svojega častnega člana; naučno ministrstvo je pa poslalo vsem vseučiliščem okrožnico, s katero jih poziva, da naj prezirajo to imenovanje, proti profesorjem kazanskega vseučilišča je pa vlada uvedla preiskavo.

V **Sremskih Karlovcih** je bil v soboto, dne 1. avgusta vladika Zmejanović izvoljen za srbskega patriarha.

V **Tjebrišu v Perziji** so trajali boji med ustaši in šahovimi četami štiri dni, in sicer od 25. do 28. julija. Sedaj je baje mir. Vladne čete so ropale po mestu. Orobljeno je bilo in sezgano trgovinsko skladišče nekega Rusa. Ob tej priliki je zgorelo tudi pohištvo rusko-perzijske sole. Oropano je tudi skladišče šivalnih strojev in skladišče nemško-vzhodne trgovinske družbe.

I. zlet gorenjskih sokolskih društev v Kranju, dne 15. avgusta t. l.

Še teden dni, in snidejo se v Kranju čete sokolske, «da roke si podajo bratovske, da na srce pritisne brata brat, da misli drugu drug odkrije srčne. Ideja jedna to so krila naša!» — Prvikrat bode zrlu starodavno mesto Kranj večjo množico sokolstva, videlo bode lepe sadove sokolskega dela in trdo upamo, da ne bode brezvpešen trud, ki ga je zahteval ta zlet. Boljših dni si želimo, malo naj bi bilo gledalcev, a tem več delavcev.

Od vseh strani Gorenjske prihite sokolska društva polagat račun emu- in večletnega dela, in ako ne bode sklep tak, kot bi lahko bil, zadene v prvi vrsti krivda one, ki prednacijo v posameznih društvih, v drugi vrsti pa brezbriznost gotovih krogov in neugodne krajevne razmere. Veliko sodnikov bodemo imeli, ne bojimo se pa sodbe mi, ki smo storili vse, kar je bilo v naših močeh. Prava, ostra ocena je zdrava in budi k vstrajnejšemu, popolnejšemu delu.

Pozivljemo Vas, rojaki slovenski, Vas vse, da pohitite na ta za gorenjsko sokolstvo prevažen dan vsi v Kranj, da premotrite vspehe našega do sedaj še malega, a napornega dela — dela prave narodne vzgoje, telesne in duševne. Proslavite z nami ta prvi korak k tesni združitvi vseh gorenjskih sokolskih društev, ki nam bode porok zdrave narodne bodočnosti. Pridite vsi, ki ste dobre volje — volje do dela!

Na zdar!

N a z n a n i l a

telovadnega društva „Sokol“

z ženskim oddelkom v Kranju.

Opozarjamo vsa ona društva, ki še niso prijavila svoje udeležbe, da to pravočasno store. Malo več točnosti! Prijave za kosila naj se vpošljejo na odbor Sokola v Kranju. Navadne kosilo bo stalo 80 vin., boljše kosilo 1 kreno 52 vin.

Kranjskim meščanom!

Someščani! Dne 15. avgusta prihite iz vseh krajev gostje ogledat si pravo sokolsko delo, pomagajte nam tudi Vi, da jih dostojno sprejememo. Okrasite vsi svoje hiše z narodnimi zastavami, drugim zastavam naj ta dan ne bo prestora. Mnogiča raz hiš plapolajočih zastav naj priča dragim gostom, da jih sprejemamo z doprtimi rokami in odprtimi srcem. Na zdar!

Novičar.

Kranjske dopolnilne volitve za deželni zbor bodo baje meseca novembra in potem se ima zbor sklicati meseca decembra, da reši proračun za prihodnje leto.

Kanalizacija mesta Kranja. Ob priliki zagotovitve zgradbe vodovoda za mesto Kranj in okolico je nastalo tudi preče vprašanje glede izpeljave prepotrebne moderne kanalizacije. Mestni zastop, kateri se za to zadevo z vso vnemo zanima, je v četrtek dne 6. t. m. s podjetnikom, kateri gradi kranjski vodovod, pregledoval obstoječo kanalizacijo in preresetaval sestavo novega projekta, kateri naj odpomore vsem nujnim in upravičenim potrebščinam, pred vsem pa odstrani obstoječe sanitarne nedostatke glede fekalij. Upamo in iskreno želimo, da bode občinski zastop svojo hvalevredno započeto nakano v splošno zadovoljnost vseh občanov tudi čimprej izpeljal.

Gospod Robert Schindler, stavbeni vodja lokalne železnice Tržič-Kranj, se je te dni poslavjal, ker odide na svoje novo mesto k gradnji železnice ob češko-nemški meji. G. Schindler je bil zelo živahen družabnik in je vsled svoje priljubljenosti užival visoko spoštovanje. Mi ga ohranimo v lepem spominu.

Gospod Rajmund Jordan, tukajšnji c. kr. finančni tajnik, ki je — kakor smo že poročali — na lastno prošnjo prestavljen na Gornje Avstrijsko, se preseli začetkom prihodnjega meseca na svoje novo mesto. Akoravno ni bil naš somišljenik, jako obžalujemo izgubo tega koncilijantnega in nasproti davkoplačevalcem dobrohotnega finančnega uradnika, kakršnega menda v Kranju še ni bilo in ga menda tudi ne bode več.

I. zlet gorenjskih sokolskih društev se vrši v Kranju dne 15. avgusta t. l. Spored: 1. Sprejem došlih društev pri jutranjih in dopoldanskih vlakih. 2. Ob pol 7. uri zjutraj vežbanje redovnih vaj. 3. Ob 7. uri tekmovalna telovadba. 4. Ob pol 9. uri skušnje za popoldanski nastop. 5. Ob 11. uri izpredvod in pozdrav Sokolov pred mestno hišo. 6. Ob 12. uri skupna košila. 7. Ob pol 4. uri popoldne javna telovadba: a) nastop ženskih oddelkov: Vaje z obroči; b) nastop deškega naraščaja: Vaje s palicami v dvojicah; c) nastop članstva: 1. proste vaje. 8. orodna telovadba. 8. Nastop gostov in vzornih vrst. 9. Ob 6. uri ljudska veselica. Vstopnina: K tekmovalni telovadbi in skušnjam 20 vin. K javni telovadbi: Sedez na glavnih tribunah 3 K, na stranskih tribunah 2 K, stojisce 1 K, dijaki in otroci 50 vin. K ljudski veselici 20 v., za dijake in otroke 10 vin. Pri izkušnjah, izpredvodu, obedu, javni telovadbi in ljudski veselici svira celjska „Narodna godba“. Bratje Sokoli! Prijatelji sokolstva! Prihitite dne 15. avgusta v Kranj na prvi praznik gorenjskih Sokolov. V slučaju skrajno neugodnega vremena se vrši I. zlet prihodnji dan dne 16. avgusta 1908.

Gorenjska sokolska društva.

Ljudska veselica v Zvezdi. Naše neumorno delavne narodne dame in sestre sokolice trudijo se, da omilijo dragim gostom bivanje med nami kolikor mogoče. V dveh šotorih za pivo in dveh za vino, enem za jestvine in sladkarije, enem za črno kavo skrbele bodo, da se bode počutil vsak dobro. Za pobojšek bode pa skrbjeno v šatoru s šampanjcem in buteljskim vinom. V spomin na veselo preživele urice pisal bode lahko vsak nenavzočim prijateljem razglednico, v spomin za se pa si vzel s seboj šopek od krasnih kranjskih deklet. Tudi za naš sokolski naraščaj in za mladino bo skrbjeno z gugalnicami in drsalnico za razveseljevanje in kakor čujemo pišpe ta dan v Kranj tudi velika mednarodna menažerija. Prihitite toraj vsi radovat se z nami. „Na zdar!“

Odbor gor. akad. fer. društva „Vesna“ pozivlja vse tt. člane, da se kar najštevilneje udeležijo zleta gorenjskih sokolskih društev, vršnega se dne 15. t. m. v Kranju.

Od finančne straže so premeščeni pazniki g. Matija Božič iz Ljubljane v Mengeš, g. Josip Hauptmann iz Mengeša v Ljubljano, g. Ivan Lenasi z Jesenic v Kranj in g. Josip Kerhin iz Kranja na Jesenice.

Sola v Stražišču. Rekurzu občine Stražišče zaradi zidave šolskega postopja je c. kr. deželni šolski svet ugodil.

O neogodi Dolenčevega kočijaša v Kranju se nam poroča, da mu ni bila razbita črepinja ter da ni bil v bolnišnici. Resnica je, da je bil poškodovan na nosu, a je že okreval in hodi okrog. Toliko resnici na ljubo.

Umrli je v Trstu slovenski pisatelj g. Janez Jesenko, c. kr. šolski svetnik, in profesor v p. — Opozarjamo na današnji podlistek.

Odbor gorenjskega akad. fer. društva „Vesna“, se je v svoji prvi seji, dne 2. t. m. konstituiral sledeče: Predsednik: Dr. phil. J. Hacin, I. podpredsednik: iur. Ciril Pavlin, II. podpredsednik: iur. Joža Sajevic, tajnik: vet. Lovro Tepina, blagajnik: tech. Vinko Majdič, knjižničar: iur. Ivan Stanonik, tajnikov nam.: iur. Juro Jan, blagajnika nam.: iur. Fran Suhadolnik, pregledniki: phil. Evgen Vavken, vet. Joža Sink in med. Andrej Jenko.

Častitljivemu prof. Jesenku. Poljanako dijaštvo je sklenilo, pripoznavajoč velike zasluge prof. Je-

senka, osnovati v Poljanah pod firmo „akad. fer. društva „Vesna“ osnovati ljudsko knjižnico pod naslovom: „Prof. J. Jesenka ljudska knjižnica v Poljanah“. Pozivljamo torej tem potom častitelje ranjkega šolskega svetnika Jesenka, da nam v najkrajšem času pošljejo knjige in denarne prispevke na naslov: Ivan Stanonik, cand. jur., Poljane nad Škofjo Loko. Imena darovalcev in daril se objavijo v listih. — Ivan Stanonik, tč. knjižničar „Vesna“.

Umrli je gospa Irma Lang, rojena Pettan, včeraj zjutraj v Ljubljani. Pogreb se je vršil danes popoldne ob petih v Kranju. Naj v miru počiva! **Škofjeloški „veleposesniki“**, kakor jih nazivlje „Boltatov Pepe“ med svojimi otročarijami, pogrešajo v svoji sredini še nekoga, ki ima ravno tako pravico nazivati se „veleposesnik“ kakor oni, katere je našel „Slovenec.“ Radovedni smo, med katere veleposesnike se prišteva naš Goljat, ko ima vendar na hiši skoro ravno tako firmo kot drugi, razlikuje se samo v tem od drugih, da ni naslikanih na njej par čevljev in kopit. Lahko bi se potem spomnil na znan verz Prešerna. Tudi fotografskih aparatov mu ni treba, saj je že itak dosti fotografiran. Jako bi mu pa priporočali „buhhohtarja“, ki bi mu vsaj na stara leta lahko prečital vse oslarije, katere je uganjal v svojih otročjih letih.

Prostovoljno gasilno društvo so osnovali v Mavčičah pri Kranju.

Šolske vesti. Nadučitelj je postal g. Josip Pleničar na Kropi, učitelja g. Egidij Siferer in g. Leon Pibrovce prideta na Jesenice.

Izlet „Sokola“ v Škofji Loki v Železnike se je pretelo nedelje dobro obnesel. Na vozovih je z društvom mnogo drugih Ločanov pohitelo v prijazni trg. Na Praprotnem, v Mlinu, na Susi, v Bukovici, v Dolenji vasi in Železnikah so prijatelji Sokolstva pozdravili Sokole s slovenskimi zastavami. Z marljivo godbo iz Goričan-Medvod je društvo prispelo do trga, kjer so Sokole pozdravili v imenu pripravljalnega odbora železniškega „Sokola“ akademik Fran Košmelj ml., načelnik gasilnega društva Fran Košmelj st. in podpredsednik bralnega društva Matevž Klopčič. Zahvalil se je starosta dr. Zakrajšek z željo, naj bi ta sokolski izlet pripomogel k ustanovitvi Sokola v Železnikih, kjer so narodna društva in Škofje Loke vedno prijazno sprejeta. Nato so vrla domača dekleta odčila Sokole, godbo in druge dolece s šopki. Jajna telovadba se je vršila na jako ugodnem trgu pred cerkvijo. Čez 1000 občinstva je zastavilo prostor, ki ga je zgradila vrla domača požarna bramba za telovadišče. Mične pa nelahke 4 proste vaje, določene za izlet gorenjskih društev v Kranj je izvedlo 15 boljših telovadcev društva prav živahno. Na drugo in bradlji sta nastopili 2 vrsti po 6 in 7 telovadcev. Dobre izvedbe je občinstvo glasno pohvalilo, posebno so pa dopadale, kakor je bilo videti po aplavzu, tezne stoje, razovke, lepi prednosi, veletoci brez in celo z obratoma, iz stoje skrčka in tudi druge vaje. Tudi vpliv telovadbe je zbran narod opazil na žilastih, od solca ogorelih rokah in lepih telesih. Kot zadnja točka je nastopilo 24 detkov z vajami s palicami. Vaje so bile prav dobre in občinstvo je načelnika hr. Pristava in vaditelje pohvelilo za pokazano delo. Po telovadbi je povabil prijazni župnik iz Železnikov Sokole telovadca na svoj dom, jih pogostil in se veselil javne telovadbe. Pri Talerju se je razvila veselica, vrstila se je godba, ples, pa tudi v govorih se je povdarjalo Sokolstvo in telovadba, ki naj bi našla vedno več dejanskih prijateljev ne le v Škofji Loki, temveč tudi v Železnikih.

Panji kontumaci je podaljšan do 28. t. m. nad občanami Nakle, Sv. Križ in Šentur pri Kranju, **Zadruga izveščakov** se je osnovala na Bledu. Predstojnik te zadruga je g. Ivan Medja v Železah in g. Ignac Berca njegov namestnik.

Brzojav se vpeje na Cerklje. Tega bi bila tudi lahko deležna vas Šentur, če se ne bi nekateri mošje iz naračunljivih vzrokov proti temu protivili. Dotim plačuje cerkljanska občina za nov brzojav 10.000 K, bi bilo trepa šenturški občini plačati le 200 K. Šenturjani, pobrižite se za to važnost!

V korist blejskim pogorelcem se vrši dne 9. t. m. vrtna veselica in koncert v areni „Narodnega Doma“ v Ljubljani.

Na Bled je v letošnji sezoni do 20. julija došlo 1450 tujcev.

Preizkušnja za pomagalec čevljarske zadruge v Tržiču se bode vršila dne 5. septembra t. l. Prošnja za pripustitev k preizkušnji je zadnji čas do 28. t. m. oddati zadrugnemu načelstvu.

Mlekarne v Srednji vasi v tuhinjski dolini je dobila od poljedelskega ministrstva 2000 kron podpore.

Umrli je dne 2. avgusta v Kropi g. Simon Pirč, posesinik in tovarnar. — V Gradcu je umrl ravnatelj papirnice v Medvodah in Goričanah, g. K. Kiesling. N. v. m. p. l.

Veliko vrtno veselico priredi jutri, v nedeljo „Narodna Čitalnica“ v Kamniku. Pri veselici svira godba gojencev dunajskega društva „Francke“.

Vabilo k ljudski veselici, ki je priredi občinski odbor v Zgornji Besnici v nedeljo, dne 9. avgusta 1908 pri Iv. Paplerju, po domače pri Znidarju v proslavo šestdesetletnice cesarjevega vladanja. Vspored: srečkanje, petje, godba in prosta zabava. Začetek ob 8. uri popoldan. Čisti dobiček je name-

njen za občinske reveže in občinska pota. Dobitki se hvaležno sprejemajo. Veselica se vrši ob vsakem vremenu. K obilni udeležbi vabi uljudno odbor.

Uboj. V noči od 2. na 3. avgusta je v neki gostilni na Primskovem pri Kranju nastal prepir med fanti. Jakob K. z Visokega, znan kot delomržen postopač, je zasadił Tinetu Jenku iz Podreč nož v prsi, da je ta na mestu izdihnil.

Pri oddaji sena na račun od c. kr. poljedelskega ministrstva vsled ukaza z dne 27. julija 1908, št. 30.962, dovoljene podpore po 200.000 K posreduje Zveza slovenskih zadrug v Ljubljani, glasom razglasa c. kr. deželne vlade z dne 1. avgusta 1908, št. 17943. Zveza slovenskih zadrug v Ljubljani preskrbela si je v to svrhu zadostno množino izbornega sena, in sicer najboljše seno iz alpskih dežel, nekaj tudi iz Italije, med tem ko se pri nakupu za gališko seno vsled splošnega mnenja o kvaliteti tega sena ni mogla odločiti. Zveza slovenskih zadrug pa ne posreduje samo le pri oddaji sena na račun gori navedene državne podpore — vsaj minimalni znesek iste omogoči komaj nakup niti 300 vagonov — ona preskrbuje potom svojih zadrug kmetovalcem, ki niso tako revni, da bi mogli dobiti seno po znižani ceni na račun podpore, seno po ugodnih cenah. Preskrbuje seveda tudi vsa druga krmila, kakor slamo, oves, koruzo, otrobe, preše i. t. d. Kmetovalci, kateri si hočejo nakupiti krmila, naj se oglasijo pri zadrugah „Zveze slovenskih zadrug“ ter pri istih oddajo svoja naročila. Seveda se morejo kmetovalci tozadevno obrniti tudi direktno na Zvezo slovenskih zadrug, ki bode rada dala vsakojaka pojasnila. Zveza slovenskih zadrug je že dala svojim zadrugam naročila, kako jim je postopati pri naročevanju krmil po svojih članih, glede kreditiranja kupnine tistim kmetovalcem, ki ne morajo takoj plačati i. t. d. Seveda je v lastnem interesu kmetovalcev, da svoja naročila takoj izročijo zadrugam, ker se je bati, da bode špekulacija ceno krmil še jako zvišala in bi imeli kmetovalci torej pri poznejšem naročevanju občutno izgubo, za katero bi pa bili sami krivi. Zveza slovenskih zadrug preskrbuje svojim zadrugam sploh vse potreščine, katere preskrbujejo zadrug svojim članom; ona pa tudi skrbi za vnovčenje pridelkov, katere imajo člani navadnih zadrug.

Podružnica družbe sv. Cirila in Metoda v Podnartu je priredila veselico pretečeno nedeljo. Svirla je kropenska godba, pevci so zapeli par krepkih pesmi, srečolov je zadovoljil marsikoga. Govoril je tajnik družbe g. Berce. Veselica je prav dobro uspela.

Vabilo k veselici, katero priredi prostovoljno gasilno društvo v Predosljih na dan 9. avgusta 1908 v gostilniških prostorih g. Omana. Vspored: srečolov, šaljiva pošta, petje, prosta zabava, glavni dobiček licitacija. Vstopnina prosta. Začetek popoldan ob 3. uri. Dobitki se hvaležno spejemajo.

Divjaška morilca. Na planini Kovči na Gorenjskem sta lovca grofa Borna, brata Tscharmann, na živinski način ubila kmeta Matičevca, ki jima je rekel, da nimata nič iskati v kmečkem lovskem revirju. Zabdla sta ga najprej 27 krat s konicami svojih gorskih palic, nato sta ga zavlekla pred kočjo in ga teptala z okovanimi čevlji, iz bodla sta mu oči in ga strašno razmesarila. Divjaka, ki sta poleg tega strašna nemškutarja, sta izročena sodišču.

Cena volom na večjih živinških sejmih na Kranjskem meseca junija. Po uradnih podatkih, objavljenih v „Laibacher Zeitung“, je bila povprečna cena za 100 kg žive teže na živinških sejmih v juniju v političnem okraju postojnskem za pitane vole 76 K, za poldebele 88 K, za mršave 60 do 64 K in za vole za rejo 54 do 60 K; v političnem okraju kočevskem za pitane vole 76 K, za poldebele 64 K, za mršave in one za rejo 60 K; v političnem okraju krškem za pitane vole 62 do 64 K, za poldebele 58 do 64 K, za mršave 54 do 60 K; v političnem okraju kranjskem za pitane vole 68 do 80 K, za poldebele 56 do 76 K, za mršave 52 do 72 K; v političnem okraju litijemskem za pitane vole 68 do 74 K, za poldebele 60 do 68 K, za mršave 56 do 60 K; v političnem okraju logaškem za pitane vole 68 do 70 K, za poldebele 64 do 68 K, za mršave 58 do 62 K; v političnem okraju novomeškem za pitane vole 60 do 72 K, za poldebele 58 do 64 K, za mršave 54 do 60 K, za vole za rejo 50 do 56 K; v političnem okraju kamniškem za poldebele vole 64 K, za mršave 56 K; v političnem okraju črnomaljskem za poldebele vole 56 do 64 K, za mršave in one za rejo 40 do 54 K.

80 letnico je obhajal koncert pretečenega meseca c. kr. postar in učitelj v p. g. Franč Gornič v Podbrezjah.

Državna subvencija. Kmetijska družba kranjska je dobila za drugo polovico tekočega leta 4000 kron državne podpore za družbino sadjarskega zeta v Ljubljani, za prireditve sadnega sejma v Ljubljani in za vzdrževanje pokuševalne in vzorne hiše v Ljubljani.

Načrt za Seleznico na vrh Triglav sta napravila inženirja J. Planinski in F. Steiner. Triglav je najvišja gora na Slovenkem in slovenskem južni sploh, visoka je 2864 metrov. Z njegova vrha je

videti ozemlje, ki je veliko 64.000 stirske kilome-
trov. Inženirja računata, da bi se vozilo po tej
železnici po 15.000 popotnikov na leto.

Žrtve duhovske hujškarije. Iz Škofje Loke
se nam poroča: Zvest pristaš narodno-napredne
stranke, Gašpar Mahler, je preminul. Mož je užival
po celom Gorenjskem velik ugled kot izbrani kovač
in skušen zdravnik živine. Dosihdob član vseh
naprednih društev, je bil Mahler glavni steber pri
vodovodnem in gasilnem društvu. Njegovo na-
predno mišljenje mu je nakopalo bojkot loškega
samodržca Sinkovca. Sinkovec, ta zaznamovani tat
na časti, ga je pred leti strahovito preganjal in
blatil po «Slovincu», kar je Gašperjevi obrti na
večno hujškanje škodovalo. Mož se je čutil prega-
njane in ta blodnja ga je pogubila v smrt. Gaš-
per je bil neupogljiv, zvest svojim načelom. Lo-
čani ga bodemo pogrešali, pogrešali bodemo njega
delavnost v prosep mesta in razširjevanja na-
prednosti. — Pogreb ponesrečenega je v četrtek
pokazal, da je bil ranjki občeprijatelj, kar je
pričalo mnogostevilno spremstvo na zadnji poti in
obilje vencev. Na čelu izpoveda je strumno kora-
kal «Sokol» z domžalsko godbo, temu so sledile
požarne brambe iz Škofje in Stare Loke ter Sore,
potem narodna čitalnica z zastavo in broj mož in
narodnega ženstva. Gotovo je bilo 400 pogrebcev.
Zalostinke je pela požarna bramba. Ob zvokih tu-
robnih koračnic je prispel izpoved na pokopališče,
kjer se je marsikatero oko porosilo, ko je spreje-
mala zasmulega domača gruda v svoje naročje.
Pokejniku, ki zapušta dva vrla sina Sokola-
telovadca, blag spomin!

**V komisije za pomočniške skušnje čevljar-
ske zdruge v Trzinu** je poklican za predsednika
g. Josip Kralj, za njegovega namestnika pa g.
Lovrenc Pogačar, oba čevljarja v Trzinu.

Uradna poverba. Dne 30. m. m. je izginil
poštni sel v Sp. Šiški, oženjeni, a ločeni 32 letni
Karel Širclj. Uganka je bila rešena šele te dni.
Širclj je namreč dvignil na ime neke stranke
700 kron denarja in neznan kam pobegnil. Je
li vsota poverjenega denarja višja, se bode še
dognalo. Šircljev oče je nadsprevodnik pri južni
železnici in je cela družina na najboljšem glasu.

Velika ljudska veselica se vrši v nedeljo,
dne 9. avgusta 1908 ob 4. uri popoldne na Vidmu
v Poljanah: Vspored: 1. Kmet Herod, veseloigra
v dveh dejanjih. 2. Saljiva pošta, prosta zabava.
3. Ples. Vstopnina: Sedeži 50 vin., stojišča 20 vin.
K obilni udeležbi vabijo Prijatelji zabave.

Posebni vlak trgovske zbornice v Prago,
nameravan na dan 13. avgusta, se ne more pri-
rediti, ker se je za ta dan oglasilo premalo ude-
ležnikov. Pač pa se je od mnogih strani izrekla
želja, naj bi se obisk razstave preložil na mesec
september in sicer na dni 6. (nedelja), 7. in 8.
(praznik) septembra. Ustrežajoč tej želji, je trgovska
in obrtniška zbornica določila za odhod posebnega
vlaka iz Ljubljane petek, dne 4. septembra po-
poldne ali zvečer. Natančni čas odhoda iz Ljub-
ljane in iz gorenjskih postaj se naznani pravo-
časno. Posebni vlak se seveda priredi tudi v tem
primeru le, če se oglasi najmanj 300 udeležnikov.
Priglasje je trgovski in obrtniški zbornici v Ljub-
ljani oznaniti najpozneje do 20. avgusta t. l. do-
poldne. Ob priglasju je naznani razred, v katerem
se želi udeležiti peljati ter poslati denar za vožnjo
(III. razred: 20 K 50 v, II. razred: 40 K 20 v,
I. razred: 69 K 60 v). V vlak bo mogoče vsto-
piti na vseh postajah do Jesenic, vozna cena pa
je ista, kakor iz Ljubljane. Vozne cene veljajo
za vožnjo v Prago in nazaj, povratek pa se ne
izvrši s posebnim vlakom, temveč se bo mogel
vsak udeležnik v teku 30 dni vrniti s kakim
rednim osebnim vlakom. Na povratku je dovo-
ljeno vožnjo samo enkrat prekiniti. Vrniti se je
mogoče tudi čez Dunaj, toda le po progi državne
železnice in je v tem primeru doplačati za vožnjo
v III. razredu 4 K 90 v, v II. 10 K 90 v, v I.
20 K. Ali bo dovoljeno, vožnjo prekiniti za več
nego 24 ur, se naznani pozneje. — Dosedanji
priglasenci so naprošeni, da prijavijo trgovski in
obrotniški zbornici v Ljubljani, če vzdržujejo svoje
priglasje tudi za 4. september.

Vtopila se je v Savi pri Koroški Beli 41 let
stara Franciška Malej, soproga zemljiškega po-
sestnika Fr. Maleja, po domače Štefca, na Ko-
roški Beli. Imenovana je bila v otročji postelji in
se ji je valed boleznijo zmešalo in v takem stanju
je ponoči 15. m. m. zapustila svoje stanovanje
in tekla v spodnji obleki en četr ure daleč v Savo,
kjer se je utopila. Rajnka, ki je sestra realčnega
profesorja Žilaha v Gorici, je bila dobra žena in
skrbna mati do otrok.

Otroci se zaigali hišo Jakoba Slabéta pod
Jelovim brdom pri Škofji Loki. Ko je Slabé šel
v hišo, da reši otroka, se je hudo opekel. Pre-
peljali so ga v ljubljansko bolnišnico.

Kamen je padel na Jakoba Slanovca v Šmart-
nem pri Cerkljah, ko je kopal vodnjak in mu je
prebil črepinjo. Mož je tako težko poškodovan,
da se dvomi, če bo okreval.

Prvo slovensko pevsko društvo «Lira» v
Kamniku vabi na veliko pevsko slavnost povodom
25 letnice društvenega obstanka in 25 letnice raz-
vija društvene zastave 15. in 16. avgusta t. l. v
Kamniku. Vspored: 14. avgusta: Ob pol 9. zvečer
podoknica predsedniku in častnemu članu gospodu
Janku Pohlju. 15. avgusta: Ob 1/9. uri sprejem

gostov na kolodvoru. Ob pol 11. uri skupni sprejem
vseh doslihih gostov na Glavnem trgu. Po sprejemu
izpoved po mestu. Ob pol 1. uri obed, pri katerem
svira godba. Ob 3. uri sestanek gostov na Glavnem
trgu in odhod na slavnostni prostor k Roetu. Ob
4. uri pričetek pevske slavnosti. Najprej skupni
nastop vseh pevcev (čez 500 pevcev) s pesmijo
«Morje adrijskovo». Nato pojo posamezna pevška
društva in svira godba. 16. avgusta: Izlet vseh
pevskih društev in drugih gostov k izviri Kam-
niške Bistrice in na planine. Vstopnina na slav-
nostni prostor 40 vin. K tej redki in izvenredni
slavnosti vabi Slavnostni odbor.

Lepi bratci. Okrožno sodišče v Novem
mestu je obsodilo dne 4. avgusta t. l. kleri-
kalnega notarja v Kostanjevici na Dolenjskem,
velikega hujšaka Hafnerja na 3 mesece ječe
zaradi zapeljevanja h krivemu pričevanju ob pri-
liki zadnjih občinskih volitev, in njegova pobratima
Ivana Sajovca in Urbana Zupančiča zaradi krive
prisege v dvamesečno ječo!

Letošnja velika skupščina družbe sv. Cirila
in Metoda bo v Ptujju dne 8. septembra.

Kongres slovenskih časnikařev bo letos,
8. in 9. septembra v Ljubljani.

**Odbor podpornega društva za slovenske vi-
sokošolce na Dunaju** raznanja, da je dosedanji
društveni blagajnik g. dr. Klement Seshun odložil
blagajniški posel. Njegov naslednik je g. Ivan
Luzar, nadrevident južne železnice v. p., ki stan-
uje na Dunaju, III/3 Reiserstrasse 27, I. nad-
stropje. Ta rodoljub deluje že dvajseto leto kot
društveni odbornik v prosep revnim visokošolcem
na Dunaju. — Ker je vsled prevelikega števila
revnih slovenskih visokošolcev v minolem šolskem
letu blagajna docela prazna, prosi odbor, da bla-
govole slovenski rodoljubi obilne prispevke poslati
novemu blagajniku, da more odbor v novem
šolskem letu pomagati vsaj najpotrebnejšim in
najvrednejšim dijakom.

Zeppelinov zrakoplov — pogorel. Nemškemu
grofu Zeppelinu se je posrečilo po dolgoletnem
trudu sestaviti takšen zrakoplov, ki se da voditi in
omogoči vožnjo iz enega kraja visoko v zraku na-
ravnost v drugega. V sredo, 5. avg. se je grof
vozil po zgornji porajski dolini na Nemškem. Ker
se mu je eden motor v zrakoplovu nekaj skvaril,
je moral blizu Echterdingena sestati na zemljo.
Tam pa so eksplodirali plini, s katerimi je bil zra-
koplov napolnjen. Zrakoplov se je naenkrat vsled
vetra vzdignil, v zraku se je zgodila eksplozija in
zrakoplov je pogorel. Ostanki so padli na zemljo
kakih 500 m daleč od prvega mesta. Zeppelin sam
je ostal nepoškodovan, ranjenih je nekaj ljudi, ki
so hoteli preprečiti nesrečo. Zeppelinova iznajdba
vzbuja po celi Evropi silno senzacijo; vsi časniki
se ukvarjajo z njo. Zrakoplov, ki bi se dal v
zraku kamorkoli voditi, bi bil velikanskega po-
mena zlasti v slučaju vojske. Sedaj žaluje cela
Nemčija za pogorelim zrakoplovom; a že se je
tekem dveh dni nabralo skoro 2 milijona K za
zgradbo novega zrakoplova.

Žetev v Avstriji. Poljedelsko ministarstvo je
izdalo o žetvi obširno poročilo, ki navaja med
drugim: Zaradi trajne suše je ozimna dozorela po
mnogih krajih deset dni prej, kakor navadno. Je-
senska setev se je slabo obnesla na Kranjskem,
osebito pa na Primorskem in v Dalmaciji. V Istri
in Dalmaciji žetev ne bo zadostovala za seme. Po-
zeta je na Primorskem, v Dalmaciji na Kranjskem
in deloma na Spodnjem Štajerskem že tudi rž. Na
Primorskem, v Dalmaciji, deloma pa tudi na Kran-
jskem in Spodnjem Štajerskem je že tudi pošta
pšenica. Ječmen je na Kranjskem, Spod. Štajerskem
in Koroškem srednje dober. Oves je po suši še več
trpel kakor ječmen. Na Kranjskem že deloma že-
njejo oves, na Primorskem in v Dalmaciji so ga
že deloma pospravili. Najbolj se je držala kornica.
Proso slabo kaže. Na Kranjskem, Štajerskem in
Koroškem so pričele že sejati ajdo. Lan kaže na
Štajerskem precej dobro. Krompir se je po zadnjem
dežju precej opomogel. Upa se na sreden vseh
celo na Kranjskem, Primorskem, in v Dalmaciji.
Pesi je suša tudi škodovala, repa in zelje se le
počasno razvijata. Detelja in seno je dobro, samo
malo ga je. Sena je na Spodnjem Štajerskem 40
do 60 odstotkov, na Kranjskem detelje 65 odstot-
kov, sena do 50 odstotkov, v Dalmaciji pa do 40
odstotkov manj kot drugega leta. Gorko, solčnato
vreme je ugajalo trti razven v Istri in deloma v
Dalmaciji. Na Kranjskem upajo na dobro vinsko
trgatev. Upanje na dobro sadno letino se je zmanj-
šalo. Olivna letina bo srednje dobra.

Proti opeklinam je jajčji beljak najboljše
sredstvo. Z enakim vsehonom se rabi tudi proti
ureznim ranam. Rano, oziroma opekline se naj-
prvo opere z lizolovo vodo, potem pa dobro
prevleče s surovim beljakom in na to obveže.

Ispred deželnega sodišča.

Bojevitá maska. Dne 1. marca t. l. se je
vršila predpustna veselica v Janičičevi gostilni v
Domžalah. Vršil se je ples, za katerega so prišli
nekateri fantje maskirani, med njimi Ferdinand
Petek, bajtarjev sin v Podrečju. V večji je Petek
udaril fanta Ivana Koprivnikarja brez vsakega
vzroka. Prišlo je med obema fantoma do pretepa,
tekóm katerega je Petek nasprotnika z nožem
sunil. Sedel bo za to pet mesecev težke ječe.

Darila.

Za družbo sv. Cirila in Metoda so poslali na-
semu upravnistvu:

Na banketu akad. fer. društva «Vesna» v gostilni g. Mar.
Mayrjeve zložili akademiki K 15/10. Znesek se je izročil isti
dan g. družbinemu tajniku Beretu v Podnartu.

Vesela družba daruje slovenskima blagovestnikoma K 1-50
s prošnjo, da preskrbita «Knedelnu» v Kranju še Metoda,
Cirila že ima.

Št. 20.700.

Razglas.

Da se čim prej olajša pomanjkanje na krmi, ki je na-
stala po deželi vsled suše, se bo oddalo za račun c. kr.
poljedelskega ministarstva vsled ukaza z dne 27. julija t. l., št.
30.902 dovoljene podpore 200.000 K s posredovanjem «Go-
spodarke zveze» in «Zveze slovenskih zadrug» samo po
znižanih cenah onim kmetovalcem, ki trpijo na pomanjkanju
krme in so ubožni, da bodo lažje gospodarili in si ohranili
živino.

Z ozirom na to, da obsega pomanjkanje krme celo deželo
in z ozirom na omejena sredstva, se more ozirati samo na
one kmetovalce, ki so res zelo ubogi in potemtakem niso v
položaju, nabaviti si seno po obstoječih tržnih cenah. Po
oblastvenih poizvedbah se bo dognalo, kdo da je potreben
omejene podpore.

Seno se bo oddalo dotičnim kmetovalcem po ceni, ki ne
bo presejala 6 do 7 K pri meterskem centu. Ta cena bi se
mogla znižati samo v posebno izvanrednih slučajih, posebno
tedaj, ako bi bilo bivališče dotičnega kmetovalca zelo od-
daljeno od najbližje železniške postaje.

Seno po označeni ceni se bo pripeljalo na železniško,
postajo, ki je najbližja dotičnemu bivališču; za odpeljavo od
postaje na bivališče pa imajo skrbeti kmetovalci sami na
lastne stroške.

Kupna cena se ima vplačati po dobivi pri posredujoči
zvezi. Prošnje za dobivanje sena po znižanih cenah se imajo
vložiti

najkasneje do 14. avgusta 1908

pri pristojnem županstvu ali ustno ali pisмено ter je v
taistih napovedati bivališče, število konj in goveje živine,
kakor tudi naproseno množino sena.

Na prošnje vložene prošnje se ne bo moglo ozirati. Z
vložitvijo dotične prošnje je prositelj vezan, sprejeti napove-
dano množino sena.

Vsaka zloraba, posebno prodaja pridobljenega sena je
strogo prepovedana, ker se bo v dotičnem slučaju kaznovala
po kazenskem zakonu.

C. kr. okrajno glavarstvo v Kranju, dne 2. avg. 1908.
C. kr. okrajni glavar: Pirš.

Št. 9510.

Razpis.

Na kranjski kmetijski šoli na Grmu
pri Novem mestu z dveletnim slovenskim pu-
kom je oddati

pet deželnih ustanov

za prihodnje šolsko leto 1908/1909, oziroma tudi
za leto 1909/1910, ki se začne dne 3. novembra t. l.

Pravico do teh ustanov imajo sinovi kranjskih
kmetovalcev in vinogradnikov, ki so vsaj 16 let
stari, čvrstega zdravja ter so z dobrim uspehom
dovršili ljudsko šolo. Prednost gre tistim mlade-
ničem, ki ostanejo, dovršili šolo na Grmu, gotovo
na svojem domu in se bodo pečali s kmetijstvom,
vinarstvom in sadjarstvom.

Učenci z ustanovami imajo hrano, stanovanje
in pouk v šolskem zavodu brezplačno, obleko, ži-
votno perilo, obuvale in šolske potrebščine pa si
morajo sami priskrbovati.

V šolo se sprejemajo tudi plačujoči in su-
nanji učenci. 381 2-1

Plačujoči učenci plačujejo za hrano po 80
vinarjev na dan in po 40 kron šolnine na leto, ter
stanujejo brezplačno v zavodu. Vse druge potreb-
ščine si morajo sami priskrbovati.

Zunanji učenci (eksternisti) stanujejo zunaj
zavoda in plačujejo po 40 kron šolnine na leto.

Vsi učenci imajo uniforme, ki si je morajo
sami plačati.

Hrano je plačevati vnaprej v mesečnih obrokih,
šolnino pa tudi vnaprej v dveh letnih obrokih.

Prošnje, svojeručno pisane in kolkovane s
kolkom za 1 K, je poslati

do 5. septembra t. l.

vodstvu kmetijske šole na Grmu
pri Novem mestu.

Vsaki prošnji je priložiti rojstni list, spride-
valo o dovršeni ljudski ali kakšni višji šoli,
zdravniško potrdilo o trdnem zdravju in izpri-
čevalo županstva in šolskega urada o lepem
vedenju prošilcevem

Prošnji za sprejem proti plačilu je priložiti
obvezno pismo (reverz) staršev, oziroma varuha,
zaradi vzdrževanja učenca.

Vsak prošilec mora delati vsprejemno izkušnje
iz slovenskega jezika in iz preprostega računstva.
Od uspeha te izkušnje je odvisen sprejem v šolo.
Kdaj bo treba delati izkušnje, naznani vodstvo
vsakemu prošilcu posebej.

Učenci, ki dovrše šolo z dobrim uspehom
imajo pri vojaškim pogoju pravico do samo dve-
letne prezentne službe. Ako namreč zadoste svojim
vojaškim dolžnostim prvi dve leti brez graje ter
dokažejo, da bodo po izstopu iz prezentne službe
kmetovali na svojem ali svojih staršev domu, smejo
na postavi z dne 22. julija l. 1895, št. 4643, prositi
proti koncu drugega vojaškega leta, da se jim od-
pusti tretje službeno leto.

Deželni odbor kranjski
v Ljubljani, dne 30. julija 1908.

Zahvala.

Odbor gorenjskega akad. fer. društva «Vesna» vrši prijetno dolžnost, da se najljubljeneje zahvaljuje vsem onim, ki so pripomogli, da se je veselica, združena z ustanovnim obnim zborom tako dobro obnesla. Predvsem veljaj ta zahvala gg. dež. poslancu C. Pircu, veleindustrijalcu V. Majdiču za izkazano naklonjenost, g. Janku Sajovicu za radovoljno prepustitev «Sokolske dvorane» ob priliki obnega zhora, sl. narodni čitalnici, nje pevskemu zboru in zborovodji g. učitelju V. Rusu za požrtvovalno sodelovanje ter g. M. Mayjevi za izborna postrežbo. Istotako izreka odbor svojo najiskrenejšo zahvalo cenjenemu občinstvu, ki je veselico tako mnogobrojno posetilo in s tem največ pripomoglo k zaželjenemu vpehu.

Za odbor gor. akad. fer. društva «Vesna»:

Dr. J. Hacin
t.č. predsednik.

vet. L. Tepina
t.č. tajnik.

Zahvala.

Podpisano telovadno društvo «Sokol» v Trziču se s tem najprisrčnejše zahvaljuje vsem onim, kateri so prihitali od blizu in daleč na dne 26. julija 1908 v Pristavi pri Trziču v prid telovadnice se vršečo veselico, katera je v gmotnem in moralnem oziru uspela tako sijajno in pokazala, da uživa naš «Sokol» iskrene simpatije vseh zavednih Slovencev. Zlasti pa bodi izrečena najtoplejša zahvala velemenim trziškim Slovenkam, gospođa Zadnikovi in Cizlovi, dalje gospođam Heleni in Josipini Debečevi, Anici Kilarjevi, Dorici in Anici Klofutarjevi in Anici Mallyjevi, ki so neumorno stregle posetnikom. Hvala pa tudi Vam, bratje Sokoli iz Ljubljane, Siške, Kranja, Radovljice in Jesenic za bratsko udeležbo in javni nastop.

„Na zdari!“

V TRZIČU, 4. avgusta 1908.

Ivan Mally
t.č. tajnik.

Karol Mahkota
t.č. starosta.

Uljudno se prosijo vsi

sodovičarji
da bi zamenjali
steklenice

katero so se po pomoti zamenjali.

Jernej Ruđigaj

224 8-3

sodovičar.

Kavarna „Ilirija“

oddaljena 3 minute od južnega kolodvora
je vsak dan

celo noč odprta.

Priporoča se najljubljeneje p. n. tujcem za mnogobrojen poset

Steve Miholč.

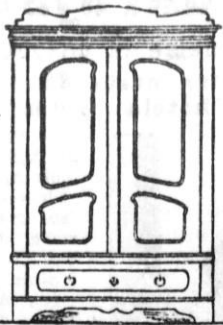
Priznaina pisma na razpolago.

Fr. Ks. Casper

Ljubljana, Soteska 8.

321 3-3 v bližini realke.

Zaloga vsakovrstnih hišnih oprav, oprav za spalne, jedilne sobe in vseh vrst tapiceriranega pohištva, naslonjačev, otomanov i. t. d.

Specijaliteti:
Vsakovrstne rolo, šaluzine, lesene in železne valjčne zastore.

Prevzema naročila za telovadne blazine iz kokosove trave v poljubnih velikostih.

Ceniki, vzorci in preračuni zastoj.

JULIN

najboljše in najfinejše
snažilo za čevlje

Edini izdelovatelj

JULIJ RAINER
BELJAK (KOROŠKO)

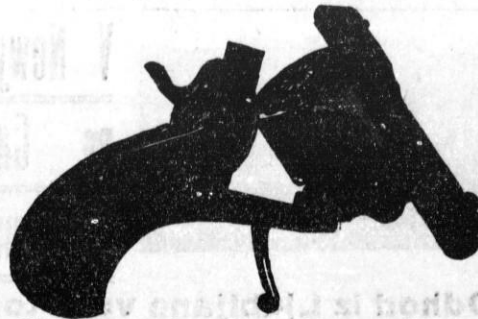
Sirovo maslo, jajca in gozdni sad

kupuje v vsaki množini
Henrik Doblach

Dunaj 16/2, Grundstieggasse 44.

Slovinci, kupujte vžigalice v korist družbi sv. Cirila in Metoda!

FR. ŠEVČIK, puškar
v Ljubljani, Židovske ulice 7.

Priporoča svojo veliko zalogo najbližjih pušk in samokresov najnovejšega sistema. Kakor tudi munice in vse druge lovske priprave po najnižjih cenah.

Popravila se izvršujejo točno.

... Cenovniki na zahtevanje zastoj in poštnine prosto. ...

322 12-3

Vinske sode iz hrastovega lesa

močne in v dobrem stanju

od 300 do 400 litrov, od 400 do 600 litrov
nadalje sode z vratcami 223 16-3
od 700 do 1200 litrov, od 1200 do 6000 litrov
oddaja po jako zmerni ceni tvrdka

M. Rosner & Co.

LJUBLJANA

poleg Keslerjeve pivovarne

Mestna hranilnica v Kranji

Splošni rezervni zaklad
185.000 kron
Posebni rezervni zaklad
3.300 kron.

Koncem leta 1907: Stanje hranilnih vlog 4.497.000 kron, posojil na zemljišča 2.725.000 kron ter posojil občinam 183.000 kron.

Ta najstarejši denarni zavod v Kranju uraduje na rotovku vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne, ob smanjih in tržnih dneh pa tudi od 2. do 4. ure popoldne.

obrestuje hranilne vloge po

4%

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje hranilnica iz lastnega. Narasle vložne obresti pripisuje h kapitalu vsakega pol leta — to je dne 30. junija in dne 31. decembra — ne da bi bilo treba vlagateljem se zglasati radi tega pri hranilnici.

Za varnost hranilnih vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna občina Kranj z vsem svojim premoženjem in z vse svoje davčne močje. — Da so hranilne vloge res varne, priča zlasti to, da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča denar mladoletnih otrok in varovancev.

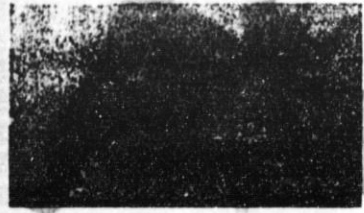
Hranilnica posoja na zemljišča po 5% na leto in na amortizacijo v 86 letih, tako da na primer dolžnik v teku 86 let popolnoma poplača posojilo 100 kron z obrestmi vred, ako plačuje vsakega pol leta po 3 krone.

VILA

s 3 sobami, kuhinjo, poselsko sobo in hladno kletjo, obdana z lepim sadnim vrtom in vrtem za zelenjavo — eno uro od Kranja 326 3-2

se iz proste roke proda.

Vila stoji v mirnem kraju v neposredni bližini množičnih in hitrih gozdov. Lepi izleti. Naslov se izve v upravnistvu „Gorenjca“.

V Newyork
in Canado
Juž. Ameriko

Odhod iz Ljubljane vsak torek.

Pozor!! 827 52-2

Samo 6 dni

vozijo francoski brzoparniki La Provence, La Savoie, La Lorraine in La Touraine iz Havre v Newyork. — Najkrajša črta.

Veljavne vozne listke in brezplačna pojasnila daje konc. potovalna pisarna

Ed. Šmarda, Ljubljana

Dunajska c. 18, nasproti znane gostilne „pri Figovcu“.

Odlikovani z državnim darilom od c. kr. trgovskega in poljedelskega ministrstva.

Najfinejši vinski kis

iz zajamčeno pristnega vina in zajamčeno pristni čisti

naravni jedilni kis

najboljše blago, takozvana esenca, specialna znamka „Vinegar Naturel“, zajamčeno čist, popolnoma odgovarjajoč avstr. zakonu življenskih sredstev od trdke

Iv. Knaus v št. Vidu ob Glini na Koroškem

dobiti pri vseh večjih trgovcih na deželi. Zatorej naj si ga nabavi vsak ekonom, ki skrbi za svoje ljudi. Vsak večji trgovec bo pri povzetju večje množine ceno toliko znižal, da ne bo nikomur več mar, kupovati škodljivo in nevarno kisovo kislino od židov, ki jo po deželi prodajajo. 819 6-4

Steckenpferd

lilijino milo

najboljše milo za kožo.

Električna gonilna sila.

Tovarna eljnatih barv, lak in firmeža

Brata Eberl

črkoslikarja, lakirarja, stavbena in pohištvena plekarja

Ljubljana, Miklošičeva ulica 6, nasproti hot. „Union“

Ustanovljeno 1842. Telefon 154.

52-3

Čisto nova, nič obrabljena

sokolska obleka

se ceno proda.

Več pove upravnistvo „Gorenjca“.

329

M. Podkrajšek

frizer za dame in gospode

Ljubljana, Sv. Petra cesta 35. Filijalka nasproti hotela „Union“ 147 52-50

System Galko

priloroča za gojitev las in za umivanje glave svoj zdravniško priporočeni gorko in mrzlo zračni sušilni aparat. Suši brez nadležne vročine. Ne provzročuje skrčenja las. Vpliva dobro na pospeševanje rasti las.

Zaloga vsakovrstnih vpletk striženih in zmešanih las.

Oddetek za dame s separatnim vhodom.

Kupujejo se zmešani in odstriženi lasje po najvišjih cenah.

Loterijska srečka dne 1. avgusta t. l.
Trst 3 2 29 83 47

Pozor! 5000 kron zaslužka! Pozor!

5000 kron zaslužka

plačam onemu, kdor mi dokaže, da moja 215 3-3 čudežna zbirka

600 komadov samo za 5 K

ni priložnostni nakup in sicer:

Pristna švicarska pat. sist. Roskopf žepna ura, točno regulirana in ki natančno gre s 3 letno tvorniško p.pismeno garancijo, ameriška double-zlata oklepna veržica, 2 amer. double-zlata prstana (za dame in gospode), angl. pozlačena garnitura, manšetni, ovratniški in naprsni gumbi, 5 delni amer. žepni nožek, elegantna svilnata kravata najnovejšega kroja, barva in vzorec po želji, prekrasna naprsna igla s simili-briljantom, mična damska broža, poslednja novost, koristna žepna toaletna garnitura, eleg. pristno usnjena denarnica, par amer. butonov z imit. zlahtnim kamnom, pat. angl. vremenski tlakomer, salonski album s 36 umet. in najlepšimi pogledi sveta, prekr. kolje za na vrat ali v lase iz pristnih jutrovskih biserov, o čarovnikov, razvedre vsako družbo in še 560 razl. predmetov, koristnih in neuprijemljivih pri vsaki hiši — zastoj. Vse skupaj z eleg. sist. Roskopf žepne ure, ki je sama dvakrat toliko vredna, samo 5 kron po povzetju ali denar naprej (tudi znamke) pošilja

S. Urbaoh, Krakov št. 63.
svetovna razpošiljalnica.

NB. Kdor naroči 2 zavitka, mu pridenem zastoj prima angl. britev ali 6 najfinjših žepnih robcev. Za neugajajoče denar takoj nazaj, vsak riziko toraj izključen.

814 52-4

Ustanovljeno leta 1885.

Rudolf Rus

urar v Kranju

poleg lekarno.

Ustanovljeno leta 1885.

Velika zaloga vsakovrstnih ur, zlatine in srebrnine ter optičnih predmetov. Popravila točno in ceno. Najnižje cene. Priznana izborna blago.

Samo edini polzkus prepriča, da vzdržuje **Rainerjeva vasetin-mast**

za usnje 818 52-4

čevlje in usnjene stvari nepremočljive, prožne in mehke

Istotako je

Rainerjevo

hitrozbliščajoče voščilo

zavito v podolgovatih rdečih škaflijah po 5, 8, 12, 16, 24 kom. pri kg priznana dobre kakovosti.

Julij Rainer, Beljak

Zaloga raznovrstnega pohištva iz trdega in mehkega lesa. posteljne modroce iz zime in crin de Afrique. Tu je tudi

koncesionirani pogrebni zavod za Kranj in okolico.

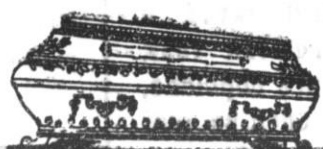
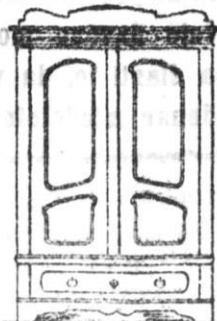
V zalogi so raznovrstne mrtvaške krste, tudi kovinaste. mam prte, blazine, čevlje, nogavice, otrežje obleke, sveče za mrtvaški oder in nagrobne vence.

380 10-1

Se priporoča s spoštovanjem

A. Drukar

mizar
Kranj št. 56.

SINGER

šivalne stroje

naj se kupuje le v naših prodajalnah, ki se jih spozna po teh napisnih tablah.

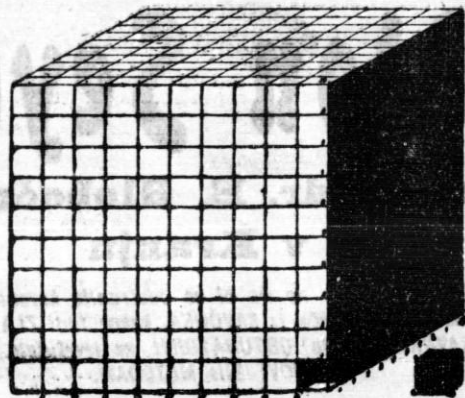

Naj se ne pusti premotiti po priporočilih, ki imajo namen, z navedbo imena SINGER prodajati že rabljene stroje ali stroje drugih vrst; kajti naši stroji se ne oddajo prekupcem, temveč se jih prodaja naravnost od nas cenjenemu občinstvu.

SINGER Co.

Akc. družba za šivalne stroje
Kranj št. 53. 22

Nova kubična knjiga!

Za vsakovrstni okrogli les, rezan ali tesan, v stari in novi meri, razvidno je iz sledečega kazala, da je to dosedaj najboljša kubična knjiga.

Kazalo:

1. Okrogli les, premer v colah, dolžina v čevljih; 2. Okrogli les, premer v centimetrih ali v colah, dolžina v metrih, vsebina v kubičnih čevljih; 3. Okrogli les, premer in obseg v centimetrih, dolžina v metrih, vsebina v kubičnih metrih; 4. Rezan in obtesan les za deske in trame vse dolžosti, debelosti in širokosti; 5. Preračunjenje col v centimetre; 6. Preračunjenje centimetrov v col; 7. Preračunjenje čevljev v metre; 8. Preračunjenje metrov v čevlje; 9. Preračunjenje kubičnih čevljev v kubične metre; 10. Preračunjenje kubičnih centimetrov v kubik čevlje; 11. Preračunjenje kubičnih metrov v kubične čevlje; 12. Tabela, po kateri se izračuna teža lesa; 13. Načrt, po katerem se lahko napravi merilo, da se lahko izračuna vsako kubično vsebino okroglih debel; 14. Kubična telesna mera. 233 52-28

Knjiga stane v močno celo platno vezana 8 K, po pošti 20 vim. več. K tej kubični knjigi se prileže tudi lahko zraven **Hitri računar**, ki je za trgovce z lesom zelo pripraven. Obe knjigi skupaj vezani staneta 8 K 20 vim.

Knjižica se dobiva pri založniku

Viljemu Požgaju v Kranju.

Mavricij Smolej urar

na Jesenicah št. 19

priporoča svojo veliko zalogo pravih švicarskih žepnih ur

vsake vrste, dalje budilke, ure na stihala, prestane in verižice, po najnižjih cenah.

Popravila

se izdelujejo v lastni delavnici, ter sem zmožen po moji blizu 30letni skušnjavi vsako tudi najtežja popravila izvršiti natančno in po nizkih cenah. Popravljajo se budilke po 80 vim. do 1'40 K. Žepne ure od K 1'20 naprej. — Zaradi kakovosti priporočam posebno precizijsko ure

„INTACT“.

Kolesarske potrebščine

NB. Ako želite imeti uro res dobro popravljeno jo se dajate takim, ki urarje niti isčete! niso. 17-78

Brata HLAVKA

izdelovatelja kirurg. instrumentov
ateljje za ortop. aparate in bandaže
Ljubljana, Prešernove ul. 5

priporočata

svojo veliko zalogo obvezil za zdravstvo in bolniško potrebo, bižejev, irigatorjev, aparatov za mrzle in inhalacija s paro, sterilizirane obveze in bandaže, kakor tudi nogavic za krčne žile, kilne pasove, vsakovrstne brizgalke in aparate za samoklistiranje, najboljša kvaliteta gumi-jevih stvari in gumijevih posteljnih podložk. — Vse bandaže se izdelujejo pod strogim nadzorstvom po od-243 52-21 redbah p. n. gg. zdravnikov.

Zunanja naročila se izvršujejo točno, hitro in diskretno.

Galvanični poniklovanj zavod s obratom na motor.
Popravila se izvršujejo točno in ceno.

Sladoled

najfinejši, več vrst, kakor tudi ledena kava, čokolada i. t. d. se dobi vsaki dan sveže pri E. Brandtu, Kranj. Zunanja naročila točno in cenje kot povsod drugod! *

299 26-13

Ludovik Borovnik

puškar v Borovljah (Ferlach na Koroškem)

se priporoča v izdelovanje vsakovrstnih pušk za lovce in strelce po najnovejših si temih pod popo nim jamstvom. Tudi predeluje stare samokresnice, vsprema vsakovrstna popravila, ter jih točno in dobro izvršuje. Vse puške so na c. kr. preizkuševalnici in od mene preizkušene. 181 52-42

Ilustrovani ceniki zastoj.

JOS. WEIBL

J. Spreitzerjev naslednik

LJUBLJANA,

Slomškove ulice št. 4.

Stavbeno-umetno in konstrukcijsko ključavničarstvo.

Zično omrežje na stroj, ograje na mirodvoru, obmejno omrežje, vežna vrata, balkoni, verande, stolpne križe, štedilnike i. t. d

Špecialiteta: 152-88

valjični zastori (Rollbalken).

Zlate svetilnje: Berlin, Pariz, Rim itd.

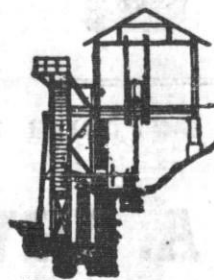
Najboljše kosmetično
zobočistilno
sredstvo

Seydlin

Izdelovatelj
D. Seydl

Ljubljana, Spital.-Stritar. ul. 7

G. Tönnies

422-27

tovarna za stroje, železo in kovinolitarna v Ljubljani priporoča kot posebnost žage in vse stroje za obdelovanje lesa.

Francis-turbine osobito za žagine naprave zvezane neposredno z vratilom.

Sesalno-generatorski plinski motorji, najcenejša gonilna sila 1 do 3 v. za konjsko silo in uro.

Edino pravi

Thierryjev balzam

je z zeleno znamko nune. 12/2 ali 6/1 steklenic ali pa 1 velika specialna steklenica s patentnim zaklepom 5 kron.

Thierryjevo centifolijno masilo

proti vsem še tako starim ranam, vnetjem, poškodbam, gorečici, kislini, kašlju, krču, slabem teku i. t. d., 2 lončka 8 K 60 vim. Razpošilja se le proti povzetju ali za naprej poslani denar. Ti dve domači zdravili sta povsod znani in že od nekdanj sloveči. Naročila naj se naslavljajo na:

Lekarnar A. Thierry v Prigradi pri Rog. Slatini.

Zaloga večinoma po lekarnah. 15-16

Svoji k svojim! 256 52-22

Staroznana narodna trdka:

Anton Iv. Pečenko

GORICA :: ulica Jos. Verdi 26

postreže pošteno in točno s pristnimi belimi in črnimi vini iz lastnih in drugih priznanih vinogradov po ceni 30-50 vim. liter; potem s pilsenskim pivom «prazdroj» iz sloveče češke «Meščanske pivovarne», in izbornim protivinskim pivom iz pivovarne kneza Schwarzenberga v Protivinu na Češkem, in sicer v sodkih in steklenicah; z domačim pristnim tropinovecem I. vrste, lastnega pridelka v steklenicah.

Vino dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstrijsko-ogrske države v sodih od 56 lit. naprej franco gorička postaja.

Na zahtevo pošilja tudi vzorce.

Večkrat premirano!

Glinaste peči 1 52-18

štedilnike, banje za kopeli, kakor tudi kipe, vaze in druge glinaste izdelke v vseh barvah, trpečne in cene priporoča

Avgust Dreise

prva in največja tovarna pečij in glinastih izdelkov v Ljubljani.

Sivalni stroji in kolesa

Tovarniška zaloga 180-66

IV. Jax-a v Ljubljani

Dunajska cesta 17

priporoča svoje najbolj priznane

šiv. stroje in kolesa

Ceniki na zahtevanje zastoj.

Za šolsko sezijo priporočam vsakovrstne šolske potrebščine

n. pr. zvezke, knjige, torbice, nosila za knjige, pisalno in risalno orodje, papir in sploh vse v to stroko spadajoče predmete v največji izbi in najnižji ceni.

Ma drobno in debelo!

Ma drobno in debelo!

Anton Adamič, Kranj

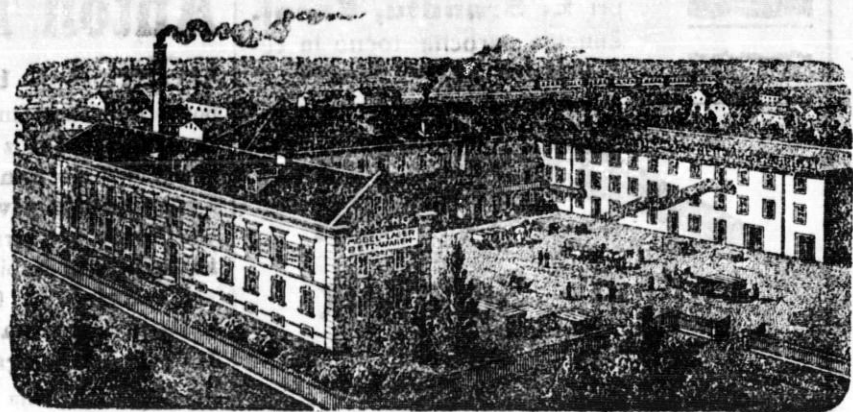
trgovina s papirjem, galanterijskim in modnim blagom

Kranj, Glavni trg.

52-19

<p>Bluze vrha in spodnja</p> <p>Krila</p> <p>Predpasnike</p> <p>Moderce</p> <p>Šerpe</p> <p>Pasove</p> <p>Ovratnike</p> <p>Mašence</p> <p>Jabots</p> <p>Srajce</p> <p>Perilo</p> <p>Otročje obleke</p> <p>Krstahe oprave</p>	<p>Potrebščine</p> <p>za</p> <p>šivilje</p> <p>Svila</p> <p>Baržun</p> <p>Tresse</p> <p>Čipke</p> <p>Vložke</p> <p>Aplikaci-</p> <p>one</p> <p>Gumbe</p> <p>Vezanine</p>	<p>Glacé in svilnate rokavice</p> <p>Moderne srajce</p> <p>Ovratnike</p> <p>Kravate</p> <p>Nogavice</p> <p>Žepne robce</p> <p>Gumbe</p> <p>Denarnice</p> <p>Prsnike</p> <p>Naramnice</p> <p>Glavnike</p> <p>Garniture</p> <p>Milo</p> <p>Parfum</p>
<p>Nova modna trgovina :: Salon za damske klobuke</p> <p>filijalka iz Ljubljane 195 52-88</p> <p>A. VIVOD-MOZETIČ v KLANJU</p> <p>na glavnem trgu v hiši g. Pavšlarja</p> <p>Priporoča za pomlad in poletje elegantne klobuke za dame in otroke pariške in dunajske modele. Žalne klobuke. * Klobuke sprejemam v popravilo.</p> <p>Zunanja naročila točno.</p>		
<p>Ženska</p> <p>ročna dela</p> <p>Predstika-</p> <p>rija</p> <p>Vseh vrst</p> <p>pavola</p> <p>Svila</p> <p>Cvetlice</p> <p>Ročne</p> <p>torbice</p> <p>Moderne</p> <p>kapce</p> <p>Pajčelane</p>		

Martinova cesta 20 R. Lang Martinova cesta 20
 Postajališče električne cestne železnice pri šentpeterski cerkvi
LJUBLJANA :: Zalagatelj društva c. kr. avstr. drž. uradnikov.

Bogata zaloga pohištva vsake vrste v vaši ostan. Ogleda, slike v vaši velikostih.

Popolna oprava za vile. Špediteljstva: Gostilniški stoli.

Pohištvo iz železa, otroške postelje in vozički po vsaki cenj.

Modroci iz žilnatega omrežja, afričanske trave ali žimo, prve vrste vedno v zalogi.

Za spalnico od 180 glid. naprej. Divan z okraski.

Oprave za jedilno sobo, salona, pred-sobe, cele garniture.

Špediteljstva v nevestinih balah. Veliki prostori, pri-tilžno in v l. nad-stropju.

Čudovito poseni za hotela, vile in za letovišča 52 glid.

Za sobo: postelja, nočna omarica, o-mivalna miza, obe-šalniki, miza, sten-sko ogledalo.

Zobotehnični atelje

Oton Seydl

pri g. dr. E. Globočniku
v Kranju

ZOBOVJA, tudi ne da bi se odstranilo korenino, z ali brez nabno plošče, iz KAVČUKA, kakor tudi ZLATA, dalje VRAVNALNICE in OBTURATORJI se izvršujejo po NAJ-NOVEJŠIH METODAH.

PLOMBE V ZLATU, PORCELANU, AMALGAMU in CEMENTU kakor tudi vse ZOBOZDRAVNIŠKE OPERACIJE izvršuje tu SPECIJALIST.

111-60

Odprto vsako nedeljo od 8. do 6. ure.

POSOJILNICA V RADOVLJICI

registrovana zadruga s omejenim poročtvom

Rezervna zaklada iznaša:

K 78.000

s podružnico na Jesenicah

sprejema hranilne vloge od vsakega in jih obrestuje po

4 ¹/₂ 0/0

Denarni promet v letu 1907.1

K 5.600.000

brez odbitka rentnega davka. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotovi denar, ne da bi se pretrgalo obrestovanje.

Posojila

se dajejo na vknjižbe brez amortizacije po 5 1/2% ali z 1% amortizacijo, na menice pa po 6%. — Eskomptirajo se tudi trgovske menice.

Posojilnica sprejme tudi vsak drug načrt amortizacijskega dolga.

Uradije se v centrali in v podružnici vsak dan od 8. do 12. ure dop. in od 2. do 6. ure pop. izvzemši nedelje pop.

Poštno-hranilnični račun centrale št. 45.867. Podružnice na Jesenicah št. 75.299.

120-49